

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 04.05.1999
KOM(1999) 220 endelig udg.

99/0110 (CNS)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING (EF)

**om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i
ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over fælles børn**

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Indhold

- 1 GENERELLE BEMÆRKNINGER
  - 1.1 Baggrund
  - 1.2 Forhandlinger om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over fælles børn
- 2 FORSLAG TIL RÅDETS FORORDNING
  - 2.1 Formål
  - 2.2 Retsgrundlag
- 3 BEGRUNDELSE FOR FORSLAGET SET I LYSET AF PROPOR-
TIONALITETS- OG NÆRHEDSPRINCIPPET
- 4 GENNEMGANG AF BESTEMMELSERNE I FORSLAGET
  - 4.1 Generelt formål
  - 4.2 Kontinuitet
  - 4.3 Tilpasning
  - 4.4 Sammenlignende tabel
  - 4.5 Bemærkninger til de enkelte artikler

1. GENERELLE BEMÆRKNINGER

1.1. Baggrund

I henhold til artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union er det Unionens mål at sikre og udvikle et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer, og hvor borgerne i forhold til domstolene kan gøre deres rettigheder gældende under påberåbelse af de samme garantier, som de er sikret ved domstolene i deres eget land.

Med henblik på en gradvis indførelse af et sådant område vedtager Fællesskabet bl.a. en række foranstaltninger inden for det civile retlige samarbejde, som er nødvendige, for at det indre marked kan fungere efter hensigten. Udvidelsen af det civile retlige samarbejde, som mange finder har udviklet sig for langsomt, udgør en væsentlig etape i oprettelsen af et europæisk retsområde, som borgerne i EU vil opleve som en mærkbar forbedring¹.

Blandt disse foranstaltninger er det af hensyn til det indre markeds effektivitet nødvendigt at forbedre anerkendelsen og fuldbyrdelsen af afgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældremyndighed. Hurtige fuldbyrdelsesprocedurer og retslig sikkerhed er i denne forbindelse afgørende krav, efterhånden som der i stigende grad etableres familiemæssige forbindelser mellem personer, som har forskellig nationalitet, eller som har deres bopæl i forskellige medlemsstater, med de hyppige tvister, der følger heraf.

1.2. Forhandlinger om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over fælles børn

Det har længe inden for EU været betragtet som nødvendigt at udarbejde en konvention, som udvider Bruxelles-konventionen af 1968 til også at omfatte ægteskabssager, som oprindeligt var uden for dens anvendelsesområde.

Det Europæiske Råd fandt på mødet i Bruxelles den 10.-11. december 1993, at Maastricht-traktaten åbnede nye muligheder for EU-borgerne, og at der derfor var brug for en supplerende indsats med hensyn til visse aspekter af borgernes familieliv.

Efter dette møde i Det Europæiske Råd den 10. og 11. december 1993 fremsendte det græske formandskab et spørgeskema til medlemsstaterne med henblik på at få fastlagt de vigtigste retningslinjer for den kommende konvention. På grundlag af det sammenfattende dokument, som blev

---

¹ Rådets og Kommissionens handlingsplan for, hvorledes Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bedst kan gennemføres, punkt 16, EFT C 19 af 23.1.1999.

udarbejdet på baggrund af de modtagne svar, gav Det Europæiske Råd på sit møde i juni 1994 mandat til at indlede det forberedende arbejde med henblik på et konventionsforslag. I løbet af det andet halvår af 1994 forelagde det tyske formandskab et udkast til en konvention, som var begrænset til at omfatte skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab. Senere blev det besluttet at medtage spørgsmål vedrørende forældremyndighed over fælles børn i konventionens anvendelsesområde.

Den 28. maj 1998 vedtog Rådet retsakten om udarbejdelse af en konvention, som undertegnedes samme dag af samtlige medlemsstaters repræsentanter. Rådets vedtagelse af retsakten om udarbejdelse af konventionen var ledsaget af en række erklæringer².

2. FORSLAG TIL RÅDETS FORORDNING

Konventionen af 28. maj 1998 vil ikke være ratificeret, når Amsterdam-traktaten træder i kraft, og dens bestemmelser vil derfor ikke være gældende. Konventionen er et af de to resultater, der er blevet opnået inden for det retlige samarbejde under Maastricht-traktaten. Dens formål er at fjerne nogle af de praktiske problemer, som borgerne støder på i deres dagligdag. Og når den er blevet ændret til et fællesskabsinstrument, vil den bl.a. sikre, at gennemførelsesdatoen vil være kendt, at den vil være den samme overalt, og at fristen bliver kortere.

2.1. Formål

Nærværende forslag til forordning har til formål at harmonisere medlemsstaternes regler for international privatret vedrørende kompetence samt at forbedre anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser vedrørende omstødelse af ægteskab og myndighed over fælles børn. Det erstatter indholdet i konventionen om "kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager", og de opnåede resultater skal så vidt muligt indgå i forhandlingerne. Kommissionen overtager således i al væsentlighed indholdet af konventionen sit forslag til forordning.

2.2. Retsgrundlag

Konventionens indhold er allerede omfattet af Amsterdam-traktatens artikel 65, og retsgrundlaget for dette forslag er artikel 61, litra c), i EF-traktaten.

Den valgte form (forordning) er begrundet i, at det er nødvendigt, når det drejer sig om kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse, at anvende klart definerede og samordnede regler, idet en grænseoverskridende anerkendelse af dommene ellers ikke kan fungere korrekt. Ved at fastsætte et sæt af præcise, ubetingede og ensartede bestemmelser med direkte anvendelse, vil

---

² EFT C 221 af 16.7.1998, s. 27.

det på ingen måde være nødvendigt at gennemføre disse i medlemsstaternes nationale lovgivninger.

Retsakten skal vedtages i henhold til proceduren i traktatens artikel 67, ifølge hvilken Rådet i en overgangsperiode på fem år med enstemmighed vedtager foranstaltningerne inden for det civile samarbejde efter forslag fra Kommissionen eller på initiativ af en medlemsstat og efter høring af Europa-Parlamentet.

Forslaget til forordning hører ind under det nye afsnit IV i EF-traktaten; dette afsnit gælder imidlertid ikke for Det Forenede Kongerige og Irland, medmindre de vælger et "opt in" på de vilkår, der er fastsat i protokollen, som er knyttet til traktaten. Disse to lande meddelte imidlertid på Rådets møde den 12. marts 1999 (retlige og indre anliggender), at de havde til hensigt fuldt ud at deltage i Fællesskabets aktiviteter inden for civile samarbejde. De skal derfor - når tiden er inde - indlede den procedure, der er omhandlet i protokollens artikel 3.

EF-traktatens afsnit IV gælder heller ikke for Danmark i henhold til den herom gældende protokol. Danmark kan imidlertid til enhver tid give afkald på protokollen. Danmark har ikke hidtil givet udtryk for, at landet agter at indlede den procedure, der er omhandlet i protokollens artikel 3.

Dette forslag er udarbejdet under hensyn til den aktuelle situation. Hvis forordningen senere skal finde anvendelse på én eller flere af ovennævnte medlemsstater, skal den selvfølgelig ændres tilsvarende.

3. BEGRUNDELSE FOR FORSLAGET SET I LYSET AF PROPOR- TIONALITETS- OG NÆRHEDSPRINCIPPET

Hvordan forholder målet med den planlagte foranstaltning sig i forhold til Fællesskabets forpligtelser?

Formålet med forslaget er at forbedre og fremskynde den frie bevægelighed for domme i ægteskabssager og i sager vedrørende forældremyndighed i det indre marked. Dette skal ses i sammenhæng med EU's mål om at sikre gennemførelsen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer, og hvor borgerne i forhold til domstolene kan gøre deres rettigheder gældende under påberåbelse af de samme garantier, som de er sikret ved domstolene i deres eget land. Med henblik på en gradvis indførelse af et sådant område vedtager Fællesskabet bl.a. en række foranstaltninger inden for det civile samarbejde, som er nødvendige, for at det indre marked kan fungere efter hensigten.

Opfylder den planlagte foranstaltning nærhedskriterierne?

De enkelte medlemsstater kan ikke selv nå disse mål, og på grund af de grænseoverskridende aspekter er det derfor nødvendigt med en fællesskabsindsats.

Står Fællesskabets interventionsmidler i forhold til de fastsatte mål?

Den foreslåede retsakt begrænser sig til det minimum, der kræves for at nå de fastsatte mål og omfatter ikke mere end nødvendigt.

4. GENNEMGANG AF BESTEMMELSERNE I FORSLAGET

4.1. Generelt formål

Lige som den konvention, den skal erstatte, har forordningen til formål at udfylde et tomrum i anvendelsesområdet for Bruxelles-konventionen af 1968, hvis artikel 1 udtrykkelig udelukker spørgsmål vedrørende personer. Den overtager i øvrigt konventionens struktur og de fleste af de fundamentale principper.

Nærværende forordning har til formål:

- 1) at indføre tidssvarende ensartede regler for kompetence i sager om omstødelse af ægteskab, skilsmisse og separation og fremme en hurtig og automatisk anerkendelse mellem medlemsstaterne af retsafgørelser truffet i sådanne sager i medlemsstaterne
- 2) at få fastlagt tidssvarende ensartede regler for, hvordan kompetencen i sager om forældremyndigheden over fælles børn i forbindelse med ægteskabsager afgøres, og følgelig få tilvejebragt en hurtig og automatisk anerkendelse af trufne retsafgørelser og fuldbyrdelse heraf ved en enkel fremgangsmåde.

Det skal bemærkes, at reglerne vedrørende kompetence er direkte, dvs. at de skal overholdes af den ret, som først forelægges en anmodning, der falder ind under forordningen anvendelsesområde. Disse bestemmelser berører dog hverken fordelingen af de territoriale kompetencer i medlemsstaten eller situationen i de medlemsstater, hvor retssystemet ikke er ensartet.

Endelig skal det bemærkes, at forslaget til forordning, ligesom konventionen, giver mulighed for særordninger (artikel 38 og 42).

4.2. Kontinuitet

Kommissionen har i vid udstrækning overtaget indholdet af konventionen, samtidig med at den har sikret en sammenhæng i forhandlingsarbejdet og udeladt de bestemmelser, som ikke kan forenes med den foreslåede retsakt og med rammerne for det civile samarbejde i henhold til Amsterdam-traktaten.

Med henvisning til den store overensstemmelse, der er mellem bestemmelserne i konventionen og i forordningen, er gennemgangen af

bestemmelserne i det foreliggende forslag i høj grad inspireret af den forklarende rapport om konventionen, som Rådet vedtog den 28. maj 1998³.

4.3. Tilpasning

Men da der er nogle helt klare forskelle mellem de to instrumenter, afviger forordningen fra konventionen på en række punkter:

- Domstolens kompetence: i modsætning til, hvad der bestemmes i artikel 45 i konventionen, er det ikke i henhold til forordningen nødvendigt at fastlægge Domstolens rolle på dette område, på grund af artikel 220 og 1 i EF-traktaten, som finder anvendelse på området, med forbehold af de særlige bestemmelser i artikel 68
- aftaler, som supplerer eller letter anvendelsen af forordningen: af klarhedshensyn er de tilsvarende artikler fra konventionen, dvs. artikel 38, stk. 3 og 4, delvis, og artikel 41 blevet tilpasset og samlet under artikel 41
- forbehold: forordningen finder ifølge sin natur direkte anvendelse i alle enkeltheder i alle medlemsstater og giver ikke mulighed for forbehold, hvilket medfører bortfald af artikel 46, stk. 1, med derimod for særordninger: artikel 38, stk. 2 (nordisk aftale) og 42 (konkordater) Vedrørende den irske og den italienske erklæring henvises til bemærkningerne til artikel 42 og 44. De medlemsstater, der er berørt af de erklæringer, som artikel 46, stk. 2 og 3, henviste til, bør, såfremt de deltager i forordningen, og hvis de finder det hensigtsmæssigt, anmode om at den pågældende erklæring fremsendes til Rådets protokol
- de formelle bestemmelser : konventionens artikel 47, 48, 49 og 50 er ikke relevante for et fællesskabsinstrument. Hvad forordningens ikrafttræden angår, er traktatens artikel 249 og 254 fuldt ud gældende. Herudover er det Kommissionen, der i henhold til traktatens artikel 211 fremsætter forslag om eventuelle ændringer af forordningens bestemmelser
- artikel 43, som gav mulighed for indgåelse af bilaterale aftaler med henblik på ikke at anerkende en afgørelse truffet af et eksorbitant værneting over for en statsborger i et tredjeland, er ikke relevant for et fællesskabsinstrument. Sådanne aftaler vil ifølge deres natur berøre fællesskabsreglerne om gensidig anerkendelse, og mulighederne for at føre forhandlinger om dem vil, efter forordningens vedtagelse, udelukkende henhøre under Fællesskabets kompetence, uden at det er nødvendigt at specificere dette. Dette er grunden til, at konventionens artikel 16, stk. 1 og 2, og artikel 43, ikke er medtaget i forordningen
- på grund af Det Forenede Kongeriges, Irlands og Danmarks holdning er visse af konventionens bestemmelser ikke medtaget i forordningen:

---

³ EFT C 221 af 16.7.1998, s. 27.

- artikel 2, som tager hensyn til særlige bestemmelser i visse interne retssystemer, idet den fastslår et kriterium for nationalitet eller "opholdssted", som et alternativ til den betydning, disse begreber tillægges i Det Forenede Kongerige og Irland. Såfremt der ikke sker "*opt in*" er denne henvisning fjernet i artikel 2 og i alle de bestemmelser, som henviser til den
- artikel 19, stk. 2, artikel 20, stk. 2, og artikel 27, stk. 2, som omhandlede særlige bestemmelser vedrørende Det Forenede Kongerige og/eller Irland
- artikel 21, 26, 28 og 29. henvisningerne til stedlig kompetence og til appelinstanser i Det Forenede Kongerige, Irland og Danmark
- artikel 31, stk. 2, som indeholdt en særlig bestemmelse vedrørende Danmark.

4.4. Sammenlignende tabel

Konvention af 1998	Direktivforslag
Præambel	Udeladt
	Betragtning 1 (mål)
	Betragtning 2 (emne for forslaget)
	Betragtning 3 (område)
	Betragtning 4 (ensartethed)
	Betragtning 5 (subsidiaritet)
	Betragtning 6 (kontinuitet)
	Betragtning 7 (anvendelsesområde)
	Betragtning 8 (procedurer)
	Betragtning 9 (anvendelsesområde)
	Betragtning 10 (forældremyndighed)
	Betragtning 11 (kompetencekriterier)
	Betragtning 12 (kompetencekriterier/forældremyndighed)
	Betragtning 13 (afgørelse)
	Betragtning 14 (anerkendelse/fuldbyrdelse)
	Betragtning 15 (kontrol med afgørelsen)
	Betragtning 16 (anerkendelse med henblik på registrering)
	Betragtning 17 (nordisk aftale)
	Betragtning 18 (konkordater)
	Betragtning 19 (aftaler mellem medlemsstaterne)
	Betragtning 20 (ændring af lister over stedlig kompetence og appelinstanser)
	Betragtning 21 (genbehandling)
	Betragtning 22 (UK/Irlands situation)
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2 ⁴
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5

⁴ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7 ⁵
Artikel 8	Artikel 8 ⁶
Artikel 9	Artikel 9
Artikel 10	Artikel 10 ⁷
Artikel 11	Artikel 11
Artikel 12	Artikel 12
Artikel 13	Artikel 13
Artikel 14	Artikel 14
Artikel 15	Artikel 15
Artikel 16 ikke-ankendelse og faktiske omstændigheder	Artikel 16 Forbud mod kontrol af den originale rets kompetence ⁸
Artikel 17	Artikel 17
Artikel 18	Artikel 18
Artikel 19	Artikel 19 ⁹
Artikel 20	Artikel 20 ¹⁰
Artikel 21	Artikel 21 ¹¹
Artikel 22	Artikel 22
Artikel 23	Artikel 23
Artikel 24	Artikel 24
Artikel 25	Artikel 25
Artikel 26	Artikel 26 ¹²
Artikel 27	Artikel 27 ¹³
Artikel 28	Artikel 28 ¹⁴
Artikel 29	Artikel 29 ¹⁵
Artikel 30	Artikel 30
Artikel 31	Artikel 31 ¹⁶
Artikel 32	Artikel 32
Artikel 33	Artikel 33
Artikel 34	Artikel 34
Artikel 35	Artikel 35
Artikel 36	Artikel 36
Artikel 37	Artikel 37 ¹⁷
Artikel 38	Artikel 38 ¹⁸
Artikel 39	Artikel 39
Artikel 40	Artikel 40
Artikel 41	Artikel 41 ¹⁹

⁵ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

⁶ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

⁷ Ændret - se bemærkning til artikel 10.

⁸ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 5. led.

⁹ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹⁰ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹¹ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹² Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹³ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹⁴ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹⁵ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹⁶ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 6. led.

¹⁷ Ændret - se bemærkning til artikel 37.

¹⁸ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 2. led.

¹⁹ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 2. led.

Artikel 42	Artikel 42
Artikel 43 Ikke-ankendelse og ikke-fuldbyrdelse af retsafgørelser baseret på artikel 8	²⁰
Artikel 44 Medlemsstat med to eller flere retssystemer	Artikel 43 Medlemsstat med to eller flere retssystemer
Artikel 45 Domstolen	²¹
Artikel 46 Erklæringer og forbehold	²²
Artikel 47 Vedtagelse og ikrafttræden	Artikel 46 Ikrafttræden ²³
Artikel 48 Tiltrædelse	Ophævet ²⁴
Artikel 49 Ændringer	Artikel 44 Efterprøvelse og Artikel 45 Ændring af lister over stedlig kompetence og appelinstanter ²⁵
Artikel 50 Depositar og offentliggørelse	Ophævet ²⁶

4.5. Bemærkninger til de enkelte artikler

Kapitel I - Anvendelsesområde

Artikel 1

Artikel 1 fastslår, på hvilke typer af sager forordningen finder anvendelse samt de sagsområder der er omfattet. For så vidt angår sagstyper, er der tale om civile retssager, men også andre ikke-retslige procedurer, som anvendes i ægteskabssager i visse medlemsstater. Det drejer sig om administrative procedurer, der er officielt anerkendt i en medlemsstat. Derimod udelukkes procedurer af udelukkende religiøs art. Stk. 2 fastslår, at udtrykket "ret" i alle forordningens bestemmelser dækker alle de myndigheder, retlige eller ej, som har kompetence i sådanne spørgsmål.

Hvad angår det omfattede sagsområde, omhandler forordningen kun sager, der vedrører selve det ægteskabelige bånd, dvs. omstødelse af ægteskab, skilsmisse og separation. Anerkendelsen af afgørelsen om skilsmisse eller omstødelse af ægteskab vedrører følgelig kun selve opløsningen af dette bånd. Konventionen vedrører ikke spørgsmål som f.eks. ægtefællernes skyld, de formueretlige virkninger af ægteskabet eller underholdspligt eller andre eventuelle dermed forbundne spørgsmål (retten til navnet mv.), selv om sådanne spørgsmål kan være forbundet med sager af ovennævnte art.

For så vidt angår spørgsmålene om forældremyndighed, er det vigtigt at medtage dem i sagsområdet, eftersom det i nogle medlemsstater er et krav i de interne retsregler, at afgørelser i ægteskabssager skal afklare spørgsmål om forældremyndighed. Forordningen omhandler dog udelukkende spørgsmål vedrørende forældremyndighed, der har tilknytning til selve ægteskabssagen på det tidspunkt, hvor denne finder sted. Hvad angår begrebet "forældremyndighed" bør det defineres efter retsreglerne i den medlemsstat, hvor forældremyndighedsspørgsmålet behandles. Det bruges dog

²⁰ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 5. led.

²¹ Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 1. led.

²² Ændret - se ovenfor pkt. 4.3, 3. led.

²³ Se ovenfor pkt. 4.3. 4. led.

²⁴ Se ovenfor pkt. 4.3. 4. led.

²⁵ Se ovenfor pkt. 4.3. 4. led.

²⁶ Se ovenfor pkt. 4.3. 4. led.

udelukkende om fælles børn, da det drejer sig om sager vedrørende forældremyndighed, der er forbundet med en begæring om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab.

Beslutningen om at begrænse forordningen til kun at omfatte afgørelser vedrørende "ægtefællernes fælles børn" for så vidt angår forældremyndighed er dog ikke til hinder for, at medlemsstaterne siden kan beslutte at anvende kompetencekriterier, der svarer til dem i artikel 3, i forhold til de af "familiens børn", der ikke falder ind under den førstnævnte kategori. Indtil videre berøres kompetencekriterierne i forhold til sådanne børn ikke af forordningen, og kompetencen samt anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser vedrørende sådanne børn vil derfor skulle fastlægges efter intern lovgivning.

Kapitel II - Kompetence

Afdeling 1 - Almindelige bestemmelser

Artikel 2 - Skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab

De valgte værneting er fastsat ud fra objektive behov; de tager hensyn til parternes interesse og indebærer en fleksibilitet, der harmonerer med folks mobilitet.

Der er i artikel 2 udelukkende anført objektive kriterier, som skal underkastes den prøvelse, der er foreskrevet i artikel 9. De er således opstillet som alternative muligheder, uden at der i opdelingen i et litra a) og et litra b) ligger nogen form for hierarki. Kriterierne i denne artikel er de eneste, der kan anvendes på forordningens sagsområder. Der er derfor tale om en udtømmende liste.

Med hensyn til de kriterier, der skal lægges til grund ved afgørelsen af, om en medlemsstats retter er kompetente til at påkende de ægteskabssager, der er omfattet af forordningen, bygger de på det princip, at den berørte person skal have en reel tilknytning til den berørte medlemsstat. Blandt de kriterier, der er anført i litra a), figurerer:

- det sted, hvor ægtefællerne har deres sædvanlige opholdssted på tidspunktet for indgivelsen af begæringen
- det sted, hvor ægtefællerne havde deres sidste sædvanlige opholdssted, når en af dem stadig opholder sig der
- sagsøgtets sædvanlige opholdssted
- ved fælles begæring er kriteriet det sted, hvor en af ægtefællerne har sit sædvanlige opholdssted.

Ud over disse kriterier anvendes undtagelsesvis to kriterier baseret på forum actoris, men i tilknytning til andre betingelser. Således anerkendes også:

- kompetence for retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, hvis vedkommende har opholdt sig dér i mindst et år

- kompetence for retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, hvis vedkommende har opholdt sig dér i mindst seks måneder umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen, og hvis vedkommende er statsborger i den pågældende medlemsstat.

Artikel 3 - Forældremyndighed

Artikel 3 fastsætter, hvornår og på hvilke betingelser myndighederne i den stat, hvis retter har kompetence til at påkende ægteskabssagen på grundlag af kriterierne i artikel 2, også er kompetente til at træffe foranstaltninger vedrørende forældremyndigheden over fælles børn. I dette øjemed er artikel 3 opdelt i tre stykker.

Stk. 1 fastlægger den internationale kompetence i sager vedrørende forældremyndigheden over de af ægtefællernes fælles børn, som har sædvanligt opholdssted i den medlemsstat, hvis retter har kompetence til at træffe afgørelse i ægteskabssagen. Det bør understreges, at bestemmelsen under ingen omstændigheder indebærer, at det skal være de samme myndigheder i den pågældende medlemsstat, som træffer afgørelse om ægteskabets skæbne og om forældremyndigheden; det skal blot være myndigheder i samme medlemsstat, som tager stilling til begge spørgsmål.

I stk. 2 fastsættes de betingelser, der skal være opfyldt, for at den medlemsstats myndigheder, der har kompetence til at træffe afgørelse om skilsmissem, også har kompetence til at træffe afgørelse om forældremyndigheden, når barnet ikke har opholdssted i den pågældende medlemsstat. Betingelserne, som alle skal være til stede samtidig, er, at mindst en af ægtefællerne har forældremyndighed over barnet, og at myndighedernes kompetence er accepteret af ægtefællerne og tjener barnets tarv.

I stk. 3 fastsættes det, hvornår kompetencen efter stk. 1 og 2 ophører, idet der opereres med tre mulige tilfælde:

Litra a) omhandler det basale tilfælde, hvor der er truffet endelig afgørelse i ægteskabssagen, dvs. hvor den trufne afgørelse ikke længere kan appelleres eller på anden måde anfægtes. Fra dette tidspunkt finder stk. 2 og 3 ikke længere anvendelse, jf. dog litra b). Spørgsmålet om forældremyndigheden skal så afgøres efter den interne lovgivning eller efter de internationale konventioner, der gælder på området.

Ovennævnte tilfælde suppleres derefter - uden at foregribe bestemmelserne i litra c) - i litra b) med det tilfælde, hvor der stadig verserer en sag om forældremyndighed på det tidspunkt, hvor afgørelsen i ægteskabssagen er endelig, dvs. ikke længere på nogen måde kan anfægtes; den udslagsgivende dato for kompetencens ophør er da den dato, hvor der træffes endelig afgørelse i forældremyndighedssagen; kompetencen i sager vedrørende forældremyndighed kan således også udøves, selv om der er truffet endelig afgørelse om begæringen om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab.

Endelig omhandler litra c) det tilfælde, hvor kompetencen ophører, fordi ægteskabssagen eller forældremyndighedssagen afsluttes af andre grunde (f.eks. fordi begæringen om skilsmisse trækkes tilbage, eller en af ægtefællerne afgår ved døden).

Artikel 4 - Internationale børnebortførelser

I forbindelse med ægteskabelige kriser er en af farerne - måske den største - at en af forældrene tager de fælles børn med sig til et andet land, med alle de problemer, som dette indebærer for børnenes tryghed og beskyttelse. Nærværende forordning om ægteskabssager kan komme til at forringe chancerne for børnenes tilbagevenden, hvis den ikke indeholder passende foranstaltninger. Der er i dette lys, artikel 4 i forordningen skal ses.

Der fastsættes her en særlig kompetenceregulering. Den indebærer, at den i artikel 3 omhandlede kompetence skal udøves inden for rammerne af Haag-konventionen af 1980²⁷, særlig artikel 3 og 16. Dermed bibeholdes det sædvanlige opholdssted som kompetencekriterium, når opholdsstedet som følge af den ulovlige bortførelse eller tilbageholdelse de facto er blevet ændret.

Artikel 5 - Modkrav

Denne artikel indeholder den gængse bestemmelse vedrørende et modkrav, idet den giver den ret, der behandler det oprindelige krav, kompetence til at behandle et eventuelt modkrav, for så vidt som begge anmodninger falder inden for forordningens anvendelsesområde. Denne bestemmelse skal ses i sammenhæng med artikel 11 for at sondre mellem de to situationer, selv om virkningerne i mange tilfælde vil være de samme.

Artikel 6 - Ændring af separation til skilsmisse

I henhold til visse interne retsregler kan en separation ændres til skilsmisse, hvilket kan være et hyppigt forekommende fænomen. Der findes f.eks. medlemsstater, hvor separation er en forudsætning for senere at kunne opnå skilsmisse, idet der sædvanligvis kræves, at separationen skal have været et vist stykke tid, før der bevilges skilsmisse. Denne sondring er derimod helt ukendt i andre medlemsstaters interne retsregler.

I henhold til konventionen er det i sådanne tilfælde muligt at opnå skilsmisse ved den medlemsstats retter, som er kompetente i henhold til artikel 2, eller ved retterne i den stat, hvor separationen blev bevilget. Det siger sig selv, at selve ændringsmuligheden ikke er afhængig af forordningen; den foreligger kun, hvis den er hjemlet i den pågældende medlemsstats interne materielle ret.

Artikel 7 - De i artikel 2-6 indeholdte reglers karakter af eneste anvendelige

Kun de kriterier, der er anført i artikel 2-6, kan anvendes, idet disse er at opfatte som alternative muligheder og ikke optræder i en hierarkisk orden. Alligevel understreges det med denne bestemmelse, at reglerne i de foregående artikler er de absolut eneste, der kan lægges til grund ved afgørelsen af kompetencen for en medlemsstats retter. Man bør huske på, at den kompetence, det drejer sig om, udelukkende vedrører ægteskabssager og spørgsmål vedrørende forældremyndighed i forbindelse med

---

²⁷ Haag-konventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser.

sådanne sager, og at der således ikke fastsættes noget om kompetencen i spørgsmål vedrørende beskyttelse af børnene, når sådanne spørgsmål ikke har tilknytning til en ægteskabssag. Reglernes udtømmende karakter berører ikke reglerne i artikel 8, stk. 1, og artikel 38, stk. 2.

Det fastsættes således i artikel 7, at en begæring kun kan indgives til en ret i henhold til bestemmelserne i de foregående artikler, idet kompetencekriterierne som fastsat i artikel 2 er den ene ægtefælles sædvanlige opholdssted på de anførte betingelser eller nationaliteten.

Artikel 8 - Anden kompetence

Efter at det i artikel 7 er slået fast, at de i artikel 2-6 indeholdte regler er de eneste anvendelige, omhandler artikel 8 kompetencebestemmelserne i de nationale retsregler, som udelukkende vil kunne anvendes i forbindelse med denne artikel. I visse medlemsstater burde kompetencen, når den ene af ægtefællerne har opholdssted i en ikke-medlemsstat, og ingen af de kriterier, der ifølge konventionen kan lægges til grund for kompetence, foreligger, afgøres efter den pågældende medlemsstats egen lovgivning. På denne baggrund kan en sagsøger, der er statsborger i en medlemsstat, men har sit sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat, påberåbe sig de interne bestemmelser i den pågældende stat på lige fod med statens egne statsborgere. Forudsætningen er blot, at den sagsøgte ikke har sit sædvanlige opholdssted på en medlemsstats område og ikke er statsborger i en medlemsstat.

Denne kompetence er på grund af sin karakter og sin placering i forhold til de kompetencekriterier, der fastsættes i forordningen blevet kaldt "anden kompetence".

Artikel 8, stk. 1, markerer altså skellet mellem de eneste anvendelige kompetenceregler, der fastsættes i forordningens artikel 2-6, og anvendelsen af medlemsstaternes interne kompetencebestemmelser, og dermed afgrænses forordningens geografiske anvendelsesområde. Kravene i stk. 2 er følgende:

- a) sagsøgeren skal være statsborger i en medlemsstat og have sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat. Herved knæses det princip, at alle medlemsstaters statsborgere skal stilles lige med henblik på anvendelsen af stk. 1
- b) sagsøgte skal have sædvanligt opholdssted uden for medlemsstaternes område og må ikke være statsborger i en medlemsstat eller have sin bopæl i en medlemsstat. Begge betingelser skal være opfyldt, idet der ellers foreligger en situation, hvor et af kriterierne i artikel 2 vil skulle anvendes.

Afdeling 2 - Prøvelse af kompetencen og af sagens antagelse til påkendelse

Artikel 9 - Prøvelse af kompetencen

Der lægges stor vægt på, at retten i den stat, hvor sagen først indbringes, automatisk prøver sin kompetence, uden at en af parterne behøver at anmode om en sådan prøvelse, eftersom der er store forskelle i medlemsstaternes interne lovbestemmelser, og da lovvalgsreglerne giver et vist spillerum.

Artikel 10 - Prøvelse af sagens antagelse til påkendelse

Denne bestemmelse har til formål at sikre en sagsøgtes ret til at forsvare sig. Artikel 9, der foreskriver prøvelse af selve kompetencen er nemlig ikke nok, der er også brug for en bestemmelse, der foreskriver, at påkendelsen må udsættes, indtil det er fastslået, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen i så god tid, at vedkommende har kunnet varetage sine interesser under sagen, eller at alle hertil fornødne foranstaltninger har været truffet. Formålet er at give retten mulighed for at sikre sig, at den internationale kompetence hviler på et korrekt grundlag; derved undgås det i videst muligt omfang, at den trufne afgørelse senere vil kunne nægtes anerkendt.

Direktivet om forkyndelse i Den Europæiske Unions medlemsstater af retslige og udenretslige dokumenter i civile eller kommercielle anliggender²⁸ erstatter de i stk. 1 omhandlede bestemmelser, når direktivet er gennemført af medlemsstaterne. Indtil gennemførelsen finder bestemmelserne i Haag-konventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål anvendelse, hvis stævningen har skullet overbringes i udlandet i henhold til forordningen.

Afdeling 3 - Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav

Artikel 11 - Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav

Forskellene mellem medlemsstaternes retsordener i ægteskabssager er baggrunden for de ændringer, der er foretaget af litispændensordningen i Bruxelles-konventionen af 1968. Således er der visse medlemsstater, der ikke kender til hverken omstødelse af ægteskab eller separation. Disse forskelle er af betydning for selve begrebet litispændens, som defineres snævert i visse medlemsstater, hvor man kræver at få identificeret grundlag, genstand og parter, og bredere i andre medlemsstater, hvor man kun kræver identificeret genstand og parter.

Stk. 1 indeholder den normale litispændens-regel, dvs. "prior temporis"-reglen, der gælder for alle sager omfattet af konventionen, når de har samme genstand, hviler på samme grundlag og involverer de samme parter. For at undgå, at der opstår en uheldig kompetencestrid, fastsættes det, at den anden ret, ved hvilken sagen måtte blive anlagt, automatisk skal udsætte påkendelsen, indtil den ret, ved hvilken sagen først blev anlagt, erklærer sig kompetent.

Stk. 2 er specifikt udformet for at tage hensyn til forskellene i medlemsstaternes retsregler vedrørende anvendelsen af institutionerne separation, skilsmisse og omstødelse af ægteskab. Bestemmelserne i dette stk. 2 omhandler således det, der kaldes "indbyrdes sammenhængende krav", og som kan betegnes som "falsk litispændens". Det fastslås, at selv om der ikke er tale om samme genstand og grundlag, skaber to begæringer mellem de samme parter en situation med falsk litispændens, hvor det bliver muligt at anvendes "prior temporis"-reglen. Men i modsætning til stk. 1, som

---

²⁸ EFT

udelukkende omhandler forældremyndighed, er stk. 2 begrænset til at omfatte skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab.

Stk. 3 omhandler konsekvenserne af, at den første ret, ved hvilken sagen anlægges, erklærer sig kompetent. Bestemmelsen indeholder først den hovedregel, at den anden ret, ved hvilken sagen anlægges, skal erklære sig inkompetent til fordel for den første. Dernæst indeholder den en særregel, ifølge hvilken den part, der anlagde sagen ved den anden ret - om vedkommende ønsker det - kan fremsætte sin begæring for den ret, der har erklæret sig kompetent, fordi den som den første fik forelagt begæringen.

Ordet "da" i stk. 3, andet afsnit, skal derfor forstås sådan, at kun når den anden ret, der har fået begæringen forelagt, har erklæret sig inkompetent, kan sagsøgeren fremsætte sin begæring for den ret, der har erklæret sig kompetent, fordi den som den første fik forelagt begæringen.

Afdeling 4 - Foreløbige, herunder sikrende retsmidler

Artikel 12

Med hensyn til bestemmelsen om foreløbige, herunder sikrende retsmidler, bør det anføres, at den for det første ikke er omfattet af forordningens kompetenceregler for så vidt angår sager, der falder ind under dennes anvendelsesområde, men er baseret på anvendelse af national ret. Det fastslås, at disse foranstaltninger kan træffes i en medlemsstat, selv om en ret i en anden medlemsstat er kompetent med hensyn til realitetsbehandlingen. Desuden finder bestemmelsen kun anvendelse i hastetilfælde.

For så vidt angår selve bestemmelsen bør det understreges, at de omhandlede foreløbige, herunder sikrende retsmidler gælder for både personer og formuegoder, og at de derfor, selv om de bringes i anvendelse i tilknytning til sager, der er omfattet af denne forordning, og kun kan benyttes i hastetilfælde, berører sagsforhold, der ikke er omfattet af forordningen, når det drejer sig om foranstaltninger, der er foreskrevet i den interne lovgivning. Der er tale om meget vidtrækkende retsmidler, idet de kan anvendes over for både personer og formuegoder, der befinder sig i den medlemsstat, hvor retsmidlerne tages i anvendelse, hvilket er meget nødvendigt i forbindelse med ægteskabssager. Der står i forordningen intet om, hvilke retsmidler der er tale om, ligesom der heller ikke står noget om, hvilken forbindelse de skal have med ægteskabssagen. Følgelig vil retsmidlerne kunne vedrøre sagsområder, der ikke er omfattet af konventionen. Retsmidlerne skal dog bringes til ophør, når den kompetente ret træffer afgørelse på grundlag af et af forordningens kompetencekriterier, og denne afgørelse anerkendes (eller fuldbyrdes) efter denne forordning. Retsmidler, der vedrører andre sagsområder, der ikke er omfattet af denne forordning, vil fortsat kunne anvendes, indtil den kompetente ret har truffet de behørigte afgørelser i sagen, f.eks. vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller.

Retsmidlerne har ifølge bestemmelsen i denne artikel kun virkning i den medlemsstat, hvor de bringes i anvendelse.

Kapitel III - Anerkendelse og fuldbyrdelse

Artikel 13 - Retsafgørelser

Denne artikels bestemmelser afgrænser - med henblik på anerkendelse og fuldbyrdelse - hvad der forstås ved "retsafgørelse". I den forbindelse præciseres det i stk. 2 efter den generelle definition i stk. 1, at bestemmelserne i afsnit III også gælder for fastsættelsen af sagsomkostninger og for kendelser om sådanne omkostninger. Ved anvendelsen af denne artikel bør man have in mente, at "retsafgørelser" dækker afgørelser truffet af de myndigheder, der er nævnt i artikel 1, stk. 2.

Udtrykket "retsafgørelse" omfatter kun fældende afgørelser, dvs. afgørelser, som har ført til skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab.

For så vidt angår afgørelser om forældremyndighed, som er omfattet af forordningen, og som støttes på kompetencekriterierne i artikel 3, vil nogle fældende afgørelser have negative konsekvenser for en anden end den, til fordel for hvem afgørelsen blev truffet. Det er indlysende, at afgørelser af denne art er omfattet af forordningen.

Hvad der skal forstås ved foranstaltninger vedrørende "forældremyndighed", overlades det til medlemsstaternes interne retsregler at definere.

Med hensyn til sagsomkostningerne skal bestemmelsen ses i sammenhæng med artikel 38, stk. 1.

For at tage hensyn til de forskellige nationale systemer sidestiller stk. 3 "officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt og eksigible i en medlemsstat, samt forlig, der er indgået for retten under en retssag, og som er eksigible i den medlemsstat, hvor de er indgået", med de "retsafgørelser", der er omhandlet i samme artikels stk. 1.

Afdeling 1 - Anerkendelse

Artikel 14 - Anerkendelse

Denne artikel fastslår det princip om umiddelbar gyldighed, uden at en afgørelse er nødvendig, som er omhandlet i artikel 13. Den væsentligste betydning af denne umiddelbare anerkendelse er, at der ikke kræves en særlig fremgangsmåde i forbindelse med ajourføringen af en medlemsstats civilstandsregister, idet det er tilstrækkeligt, at der foreligger en endelig afgørelse i ægteskabssagen truffet i en anden medlemsstat. Der er således ikke tale om en retslig anerkendelse, blot om en registreringsmæssig anerkendelse.

Artikel 14 udgør utvivlsomt en vigtig ændring for EU-borgeren; det er nemlig dette resultat, der tilstræbes i de fleste tilfælde, og når denne forordning først er trådt i kraft vil EU-borgerne spare både tid og penge, da en medlemsstats civilstandsregister skal ajourføres uden yderligere formaliteter.

Det bemærkes, at der skal være tale om en endelig afgørelse, dvs. en afgørelse, der ikke længere kan gøres til genstand for ordinær appel i domsstaten.

Artikel 15 - Grunde til ikke-ankendelse

Stk. 1 indeholder grundene til ikke at anerkende en retsafgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, mens stk. 2 indeholder grundene til ikke at anerkende en retsafgørelse om forældremyndighed truffet i forbindelse med ægteskabs-sagen. Grunden til denne opdeling er, at de to former for retsafgørelser, selv om begge er direkte affødt af ægteskabs-sagen, kan være truffet af forskellige myndigheder i domsstaten afhængigt af den interne kompetencefordeling i denne medlemsstat. En anden grund er, at genstanden for ægteskabs-sagen og genstanden for sagen om forældremyndighed er så forskellige, at grundene til at nægte anerkendelse ikke nødvendigvis er de samme i de to tilfælde.

Hvad angår manglende anerkendelse af retsafgørelser om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab er den sædvanlige grund, at anerkendelsen klart strider mod grundlæggende retsprincipper i anerkendelsesstaten. Men man skal i denne forbindelse have in mente, at det i artikel 18 i nærværende forordning fastsættes, at en retsafgørelse ikke kan efterprøves med hensyn til sagens realitet, at det i artikel 17 fastsættes, at anerkendelse af en udenlandsk retsafgørelse ikke kan nægtes under henvisning til, at lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til, ikke tillader skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab på samme grundlag, og at det i artikel 16, stk. 3, fastsættes, at hensynet til de grundlæggende retsprincipper ikke kan gøres gældende i forhold til kompetencereglerne.

Stk. 1, litra b), fastslår, at det er muligt ikke at anerkende en afgørelse ved udeblivelse, såfremt forkyndelsen ikke er foregået forskriftsmæssigt og ikke er sket i så god tid, at sagsøgte har kunnet forsvare sig. Det fastsættes dog, at en afgørelse skal anerkendes - som jo er det normale, hvis forordningen skal fungere efter hensigten - når sagsøgte utvetydigt har accepteret den, hvilket f.eks. forekommer, når vedkommende har indgået nyt ægteskab.

Den situation, hvor den retsafgørelse, der skal anerkendes, er uforenelig med andre afgørelser, behandles i to forskellige bestemmelser, nemlig i litra c) og d) i stk. 1. Der stilles ikke krav om samme genstand og samme grundlag.

Litra c) omhandler den situation, hvor retsafgørelsen er uforenelig med en anden afgørelse, der er truffet i en sag mellem de samme parter i anerkendelsesstaten, idet det i denne situation er uden betydning, om afgørelsen i anerkendelsesstaten er truffet før eller efter afgørelsen i domsstaten.

Litra d) omhandler de tilfælde, hvor en retsafgørelse er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland i en sag mellem de samme parter, og hvor denne retsafgørelse:

- a) ligger tidsmæssigt før og
- b) opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i anerkendelsesstaten.

Grundene til ikke at anerkende retsafgørelser om forældremyndighed, som her skal forstås bredt og både omfatter egentlige retsafgørelser og enhver anden form for afgørelse truffet af andre myndigheder, forudsat at de er truffet i forbindelse med skilsmissesagen, er angivet i stk. 2.

Hensynet til de grundlæggende retsprincipper er ligeledes medtaget i stk. 2, litra a); det anses i dette tilfælde ikke for grund nok til at nægte at anerkende en retsafgørelse, at den klart strider mod grundlæggende retsprincipper, hensynet til disse principper bør samtidig afvejes mod hensynet til barnets tarv. Udeblivelse behandles i litra c), og der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til stk. 1, litra b).

At barnet ikke har haft mulighed for at blive hørt, eller at en person, der gør gældende, at afgørelsen krænker vedkommendes forældremyndighed, ikke har haft mulighed for at blive hørt, er ligeledes en begrundelse for ikke-ankendelse (litra d)).

Endelig angives i litra e) og f) som grund til ikke at anerkende en retsafgørelse, at den er uforenelig med en anden afgørelse, idet der dog skelnes mellem den situation, hvor den anden afgørelse er truffet i anerkendelsesstaten, og den situation, hvor den er truffet i en anden medlemsstat eller i en ikke-medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Da det udelukkende drejer sig om afgørelser om forældremyndighed, skal der i begge tilfælde være tale om, at den retsafgørelse, der skal anerkendes, skal være uforenelig med en afgørelse, der er truffet senere; afgørelser, der er truffet før, vil nemlig være blevet taget i betragtning i afgørelsen om forældremyndighed i forbindelse med ægteskabssagen. Formålet er at undgå, at f.eks. en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat vedrørende skilsmisse og forældremyndighed, kommer i modstrid med en retsafgørelse om afvisning af faderskab truffet i anerkendelsesstaten.

Artikel 16 – Ingen efterprøvelse af kompetencen for retterne i domsstaten

Retten i anerkendelsesstaten kan ikke efterprøve kompetencen for retterne i domsstaten, ligesom den heller ikke kan gøre hensynet til de grundlæggende retsprincipper gældende i forhold til kompetencereglerne i artikel 2-8.

Artikel 17 - Forskelle i anvendelig lov

Denne bestemmelse skal sammenholdes med bestemmelsen i artikel 15, stk. 1, litra a) (jf. bemærkningerne til nævnte bestemmelse i punkt 69). Den er affødt af, at medlemsstater med mere fleksible interne materielle bestemmelser om bevilling af skilsmisse frygtede, at retsafgørelser truffet af deres retter ikke skulle blive anerkendt i andre medlemsstater, fordi der var tale om grunde, som ikke fandtes i anerkendelsesstatens interne retsregler. Den indebærer således, at hensynet til grundlæggende retsprincipper ikke kan gøres gældende ukritisk.

Begrebet "lovgivningen" i anerkendelsesmedlemsstaten omfatter både medlemsstatens nationale lovgivning og dens international-privatretslige regler.

Artikel 18 - Ingen efterprøvelse med hensyn til sagens realitet

Denne artikel indeholder det sædvanlige forbud mod på anerkendelses- eller fuldbyrdelsestidspunktet at efterprøve en retsafgørelse med hensyn til sagens realitet. En sådan bestemmelse er nødvendig i konventioner af denne art for ikke at forvanske fuldbyrdelsestilladelsesproceduren, der ikke går ud på, at retten i fuldbyrdelsesstaten på ny skal tage stilling til de forhold, som retten i domsstaten allerede har afgjort.

Bestemmelsen har til formål at hindre, at de trufne foranstaltninger ændres i forbindelse med fuldbyrdelsestilladelsen, men dette må under ingen omstændigheder føre til, at foranstaltningerne fastfryses.

Det grundlæggende princip er derfor, at den oprindelige retsafgørelse ikke kan efterprøves i anerkendelsesstaten. Ændrer omstændighederne sig imidlertid, kan det betyde, at de trufne foranstaltninger bør ændres, og det sker ofte, at der opstår situationer, der har så permanent en karakter, at de gør en ændring påkrævet, som da henhører under den myndighed, der er kompetent med hensyn til forældremyndigheden.

Artikel 19 - Udsættelse

Denne bestemmelse skal ses i relation til konventionens andre bestemmelser (især artikel 14, stk. 2), hvori det fastsættes, at den automatiske anerkendelse, og navnlig ajourføringen af en medlemsstats civilstandsregister, skal ske, uden at der må stilles krav om en særlig fremgangsmåde, når retsafgørelsen ikke længere kan gøres til genstand for appel eller genoptagelse i domsstaten i henhold til denne stats lovgivning.

Den ret i en medlemsstat, der får forelagt begæring om anerkendelse, får ved denne bestemmelse mulighed for at udsætte sagen, hvis retsafgørelsen i domsstaten er blevet anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse (angående en udsættelse af fuldbyrdelsen henvises der til artikel 27).

Afdeling 2 - Fuldbyrdelse

Artikel 20 - Eksigible retsafgørelser

I denne artikel fastsættes det, at der skal foreligge en eksigibilitetserklæring, for at en retsafgørelse, der er truffet i en medlemsstat, kan fuldbyrdes i en anden. Der er blot tale om, at de nævnte retter på begæring af en berettiget part afgør, om retsafgørelsen kan fuldbyrdes i fuldbyrdelsesstaten, idet fuldbyrdelse kun kan nægtes af de grunde, der er anført i artikel 15 og 16. For afgørelser i ægteskabssager er det nok at fastsætte bestemmelser om anerkendelse som følge af konventionens begrænsede anvendelsesområde, og fordi anerkendelse også omfatter ændring af medlemsstaternes civilstandsregistre. For afgørelser om udøvelse af forældremyndigheden over et fælles barn derimod er det nødvendigt også at fastsætte bestemmelser om fuldbyrdelse.

Begæringen om fuldbyrdelse fremsættes af "en berettiget part", og ved dette udtryk forstås ikke blot ægtefællerne eller børnene, men også en offentlig myndighed (det offentlige advokat eller en lignende institution) i de medlemsstater, hvor dette er muligt.

Denne bestemmelse tager udelukkende sigte på at muliggøre fuldbyrdelse af en retsafgørelse om forældremyndighed, der er truffet i en anden medlemsstat, idet selve fuldbyrdelsen sker efter fremgangsmåden i den enkelte medlemsstats interne lovgivning. Når der således er opnået en eksigibilitetserklæring i en medlemsstat, træffes de konkrete fuldbyrdelsesforanstaltninger i henhold til den pågældende medlemsstats interne lovgivning.

Formålet med bestemmelserne i de følgende artikler er at indføre en fælles fremgangsmåde for alle medlemsstater med hensyn til, hvordan der opnås en eksigibilitetserklæring, og disse bestemmelser træder således i stedet for tilsvarende bestemmelser i medlemsstaternes interne retsregler og i andre konventioner.

Artikel 21 - Rettens stedlige kompetence

Denne artikel er opdelt i tre stykker, hvor det i stk. 1 fastsættes, hvilken type myndighed i medlemsstaterne der har international kompetence vedrørende fuldbyrdelsesbegæringer, og hvor det i stk. 2 og 3 fastsættes, hvilken ret der har stedlig kompetence internt i den enkelte medlemsstat. Bestemmelserne gælder både for anerkendelse i kraft af artikel 14, stk. 3, og for fuldbyrdelse. Formålet er at gøre tilværelsen lettere for EU-borgerne, idet de således straks ved, hvilke retter de skal henvende sig til.

I stk. 1 anføres de retter, der har international kompetence til at anordne fuldbyrdelse. Den valgte løsning indebærer en sondring mellem en begæring om fuldbyrdelse og en begæring om anerkendelse.

Der fastsættes først en generel regel vedrørende en fuldbyrdelsesbegæring. I stk. 2, litra a), fastsættes det, at den stedlige kompetence tilfalder retten på det sted, hvor den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, har sit sædvanlige opholdssted, eller hvor det berørte barn har sit sædvanlige opholdssted. Man konstaterede imidlertid, at der kunne være situationer, hvor hverken den person, mod hvem fuldbyrdelsen blev begæret, eller det berørte barn havde sædvanligt opholdssted i fuldbyrdelsesstaten, og derfor fastsættes det i litra b), at begæringen i så fald skal fremsættes over for retten på fuldbyrdelsesstedet.

Den anden af de to situationer, hvor det drejer sig om begæringer om anerkendelse eller ikke-ankendelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, behandles i stk. 3, hvori det fastsættes, at rettens stedlige kompetence afgøres efter den interne lovgivning i anerkendelsesstaten.

Artikel 22 - Fremgangsmåde ved fuldbyrdelse

Denne og de følgende artikler omhandler forskellige aspekter ved den fremgangsmåde, der skal følges i forbindelse med fuldbyrdelse af retsafgørelser.

Der fastlægges en ordning, som tager udgangspunkt i en parts begæring; der er tale om en EU-ordning, dvs. at den samme - hurtige og enkle - fremgangsmåde skal følges i alle medlemsstater, hvilket er en stor fordel. Artiklen fastsætter, hvorledes den begærende part skal forholde sig.

For det første fastsættes det, at fremgangsmåden ved fremsættelsen af fuldbyrdelsesbegæringen afgøres efter lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til (stk. 1). Det betyder, at det er de nationale lovgivninger, der bestemmer, hvilke oplysninger begæringen skal indeholde, hvor mange eksemplarer der skal fremsendes til retten, hvilken myndighed begæringen skal indgives til, hvilket sprog den om nødvendigt skal udfærdiges på, samt hvorvidt en advokats eller en hvilken som helst anden repræsentants eller fuldmægtigs medvirken er påkrævet.

Det fastsættes også (stk. 2), at den begærende part skal vælge en processuel bopæl eller udpege en procesfuldmægtig i retskredsen for den ret, der behandler sagen. Denne bestemmelse har betydning, både når den begærende part skal underrettes om rettens afgørelse (artikel 24), og i tilfælde af appel eller genoptagelse af afgørelsen om tilladelse af fuldbyrdelse, der indebærer en kontradiktorisk procedure (artikel 26). Endelig fastsættes det i stk. 3, at de i artikel 33 og 34 nævnte dokumenter skal vedlægges.

Artikel 23 - Rettens afgørelse

I denne artikel fastsættes i stk. 1, at fuldbyrdelsestilladelsesproceduren er en ensidig procedure, dvs. ex parte, idet den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, ikke har mulighed for at gøre indsigelse, heller ikke i undtagelsestilfælde; dette ville nemlig systematisk gøre den ensidige procedure til en kontradiktorisk procedure. Forsvarets rettigheder tilsidesættes ikke, idet den person, mod hvem fuldbyrdelsen måtte være blevet tilladt, har mulighed for at appellere fuldbyrdelsesafgørelsen.

Retten kan kun træffe afgørelse om fuldbyrdelsen og kan ikke på dette tidspunkt ændre de trufne foranstaltninger vedrørende forældremyndighed, artikel 39 er til hinder herfor. Retten skal træffe sin afgørelse "snarest muligt"; man har ikke fundet det hensigtsmæssigt at fastsætte en frist, dels fordi der ikke er nogen retlig sædvane for en sådan frist, dels fordi der ikke ville have været nogen sanktionsmuligheder, hvis fristen ikke blev overholdt. Da tilladelse til fuldbyrdelse er det normale - på baggrund af den gensidige tillid til, at alle retter i EU har anvendt forordningen korrekt, har man ladet fuldbyrdelsen være ensidig og hurtig; skulle der opstå problemer, findes der de retsmidler, der er foreskrevet i de efterfølgende artikler i konventionen. Det fastsættes også i denne artikel, at begæringen kun kan afslås af de grunde, der er anført i artikel 15 og (i stk. 3) at afgørelsen ikke kan efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Artikel 24 - Underretning om afgørelsen

I denne artikel fastsættes det, at underretningen af den begærende part skal ske i overensstemmelse med lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten. Bestemmelsen illustrerer således betydningen af, at der vælges en processuel bopæl, eller at der udpeges en procesfuldmægtig (jf. artikel 22), og har desuden betydning for anvendelsen af de retsmidler, der omhandles i de følgende artikler.

Artikel 25 - Appel eller genoptagelse af afgørelsen om fuldbyrdelse

Det fastsættes i denne artikel, at den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, kan anfægte den afgørelse, der tillader fuldbyrdelse, ved appel eller genoptagelse.

Da det normale ifølge forordningen er, at der gives tilladelse til fuldbyrdelse, er det naturligt, at fristen for at bringe et retsmiddel i anvendelse gøres kort, nemlig kun en måned (stk. 1). Hvis den part, mod hvem afgørelsen fuldbyrdes, har opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor afgørelsen, der tillader fuldbyrdelse, er truffet, er fristen to måneder regnet fra den dag, hvor afgørelsen blev forkyndt for vedkommende personligt eller på vedkommendes bopæl. Denne frist kan ikke forlænges, selv om afstanden måtte være stor.

Artikel 26 - Appel- eller genoptagelsesinstanser samt retsmidler

I stk. 1 anføres de retter i medlemsstaterne, over for hvilke afgørelsen, der tillader fuldbyrdelse, anfægtes ved appel eller genoptagelse. Der er her tale om en kontradiktorisk procedure, ikke som ved begæringen om fuldbyrdelse af den oprindelige afgørelse om en ensidig procedure. Det skal i denne forbindelse understreges, at det eneste krav, der fastsættes i forordningen, er, at der i tilfælde af appel eller genoptagelse skal anvendes en kontradiktorisk procedure, mens selve fuldbyrdelsesbegæringen behandles ved en ensidig procedure. Dette punkt kræver særlig omtale på grund af sproglige forskelle: udtrykket "kontradiktorisk procedure" må under ingen omstændigheder opfattes som værende identisk med "en tvist mellem parter". I visse medlemsstater vil proceduren ud over at være kontradiktorisk udspille sig som en tvist mellem parter, mens det ikke vil være tilfældet i andre. Forudsat at proceduren er kontradiktorisk, kan det i medlemsstaternes interne lovgivning frit bestemmes, om den procedure, der skal følges i appel- eller genoptagelsessagen, skal have form af en tvist mellem parter eller ej. Tilsvarende er det den interne lovgivning i den medlemsstat, hvor sagen behandles, som bestemmer de proceduremæssige aspekter (lex fori regit processum).

Over for den afgørelse, der træffes i appel- eller genoptagelsessagen, er det eneste retsmiddel, der kan bringes i anvendelse, kassationsappel eller andre sidsteinstansappelmuligheder i de medlemsstater, der ikke opererer med kassationsappel. Formålet med at begrænse appelmulighederne på denne måde er at undgå unødige appeller anvendt som opsættende manøvrer uden rimeligt grundlag. Det drejer sig kort sagt om at bevare forordningens formål, som er at fremme den frie bevægelighed for retsafgørelser.

Artikel 27 - Udsættelse

I visse tilfælde kan en retsafgørelse være eksigibel i domsstaten, selv om den er anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse, eller fristen for ordinær appel eller genoptagelse ikke er udløbet. For at undgå de komplikationer, der vil opstå, hvis en sådan afgørelse tillades fuldbyrdet, fastsættes det i denne artikel, at den ret, der behandler appel- eller genoptagelsessagen, har mulighed for, men ikke pligt til, at udsætte sagen, såfremt der endnu ikke er truffet afgørelse i den ordinære appelsag i domsstaten, eller såfremt fristen for ordinær appel ikke er udløbet. En sådan udsættelse kan kun bevilges på begæring af den part, som har indbragt appel- eller genoptagelsessagen.

For så vidt angår udsættelse i forbindelse med en begæring om anerkendelse henvises der til bemærkningerne vedrørende artikel 19.

Artikel 28 - Appel- eller genoptagelsesinstanser vedrørende en afgørelse om ikke-fuldbyrdelse

Parallelt med denne mulighed for appel eller genoptagelse i de tilfælde, hvor fuldbyrdelse tillades, åbnes der i de tilfælde, hvor fuldbyrdelse afslås, mulighed for, at den part, der har begæret fuldbyrdelse, kan appellere afgørelsen om ikke-fuldbyrdelse eller begære sagen genoptaget; de instanser, der i medlemsstaterne er kompetente til at behandle appel- eller genoptagelsessagen, er anført i stk. 1. Heri fastsættes der dog

ikke en frist, sådan som der blev gjort ved afgørelser, der tillader fuldbyrdelse. Grunden hertil er, at den begærende part, hvis denne har fået afslag på sin begæring, har ret til at appellere afgørelsen, når det forekommer vedkommende hensigtsmæssigt, og når vedkommende har fremskaffet den fornødne dokumentation. Også her har konventionens formål været en retningsgivende faktor: det normale er, at retsafgørelsen fuldbyrdes, og der skal derfor skabes mulighed for en sådan fuldbyrdelse, når afgørelsen herom er truffet med den foreskrevne hurtighed og ved en ensidig procedure.

På grund af procedurens kontradiktoriske karakter og for at beskytte den persons interesser, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, fastsættes det i stk. 2, at denne person skal underrettes om appel- eller genoptagelsessagen; giver vedkommende ikke møde, finder bestemmelserne i artikel 10 (prøvelse af sagens antagelse til påkendelse) anvendelse, uanset om vedkommende har opholdssted i en medlemsstat eller i en ikke-medlemsstat.

Artikel 29 - Anfægtelse i afgørelsen i en appel- eller genoptagelsessag

Som det er tilfældet i artikel 26, stk. 2, i forbindelse med afgørelsen i appel- eller genoptagelsessagen, findes der også her kun de begrænsede retsmidler, der er angivet i artiklen.

Artikel 30 - Delvis fuldbyrdelse

Denne artikel omhandler to forskellige situationer.

I stk. 1 behandles den situation, hvor afgørelsen omhandler flere krav, og hvor fuldbyrdelsen ikke kan tillades for så vidt angår dem alle: retten skal da tillade fuldbyrdelse af et eller flere af kravene.

Stk. 2 omhandler den situation, hvor den, som fremsætter begæringen, kun begærer delvis fuldbyrdelse af en retsafgørelse.

Artikel 31 - Fri proces

Det fastsættes her, at den begærende part skal have meddelt fri proces eller fritagelse for gebyrer og sagsomkostninger i videst muligt omfang efter lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten, hvis vedkommende i domsstaten har haft en eller anden form for fri proces eller har været fritaget for gebyrer og sagsomkostninger.

Artikel 32 - Sikkerhed eller depositum

I denne artikel fastsættes det, at det anerkendte princip om fritagelse for enhver form for sikkerhedsstillelse ("cautio judicatum solvi") gælder i forhold til den part, som i en medlemsstat begærer anerkendelse eller fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat.

Afdeling 3 - Fælles bestemmelser

Artikel 33 - Dokumenter

Stk. 1 omhandler de dokumenter, der skal fremlægges i alle tilfælde, dvs. når der begæres anerkendelse af en retsafgørelse, når anerkendelsen af en retsafgørelse anfægtes, eller når der begæres fuldbyrdelse af en retsafgørelse. Som i alle konventioner om fuldbyrdelse kræves der en genpart af retsafgørelsen, hvis ægthed skal være godtgjort efter lovgivningen på det sted, hvor afgørelsen er truffet ("locus regit actum"). Hvis det er relevant, skal der fremlægges et dokument, der godtgør, at den begærende part i domsstaten var meddelt fri proces.

Stk. 2 omhandler de dokumenter, der skal fremlægges i de tilfælde, hvor det drejer sig om en afgørelse, der er truffet i en udeblivelsessag. Den part, der begærer anerkendelse eller fuldbyrdelse, skal således på den foreskrevne måde godtgøre, at det indledende procedureskrift i sagen eller et tilsvarende dokument er blevet forkyndt, eller skal, hvis det drejer sig om en afgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, fremlægge et dokument, der angiver, at sagsøgte utvetydigt har accepteret afgørelsen.

Litra b) i stk. 2 er affattet således, at det stemmer overens med artikel 15, stk. 1, litra b), og stk. 2, litra c).

Endelig fastsættes det i stk. 3, hvilket dokument der skal forelægges ud over dem, der er omhandlet i stk. 1 og 2, hvis der ønskes en ajourføring af en medlemsstats civilstandsregister. Eftersom civilstandsregisteret står inde for de oplysninger, som det indeholder, kræves der for en ajourføring af civilstandsregisteret, at der fremlægges et dokument, der godtgør, at afgørelsen ikke længere kan gøres til genstand for appel eller genoptagelse i henhold til domsstatens lovgivning.

Artikel 34 - Andre dokumenter

Ud over de dokumenter, der er nævnt i artikel 33, kræves det i denne artikel, at den part, der begærer fuldbyrdelse af en retsafgørelse, skal godtgøre, at afgørelsen efter domsstatens lovgivning er eksigibel og er blevet forkyndt.

Artikel 35 - Manglende fremlæggelse af dokumenter

Denne artikel gør det lettere at opfylde kravet om fremlæggelse af dokumenter: retten kan fastsætte en frist for dokumenternes tilvejebringelse; den kan anerkende tilsvarende dokumenter, eller den kan, hvis den anser sagen for tilstrækkeligt oplyst, fritage for kravet om fremlæggelse (f.eks. hvis dokumenterne er gået tabt). Denne mulighed foreligger dog kun får så vidt angår de dokumenter, der kræves i henhold til artikel 33, stk. 1, litra b), og stk. 2, ikke for så vidt angår de dokumenter, der ifølge stk. 3 skal fremlægges i forbindelse med en ajourføring af en medlemsstats civilstandsregister. Det er således altid nødvendigt at fremlægge en genpart af afgørelsen.

Denne bestemmelse skal - for så vidt angår konsekvenserne af, at en begæring om fuldbyrdelse ikke vedlægges de dokumenter, der er omhandlet i de tidligere artikler - ses i sammenhæng med bestemmelsen i artikel 22. Retten kan erklære en begæring uantagelig, hvis den fremlagte dokumentation ikke er fyldestgørende, og retten på

trods af de muligheder, der gives for at tilvejebringe yderligere dokumentation, ikke formår at fremskaffe de ønskede oplysninger.

At forordningen har til formål at forenkle forholdene, kommer tydeligt til udtryk i bestemmelsen om, at der kun skal foretages oversættelse af dokumenterne, hvis retten kræver det. Gør retten det, kan oversættelsen desuden bekræftes af en person, der er bemyndiget hertil i en hvilken som helst medlemsstat, ikke nødvendigvis i domsstaten eller i fuldbyrdelsesstaten.

Artikel 36 - Legalisering eller opfyldelse af tilsvarende formalitet

Fritagelsen for legalisering eller opfyldelse af tilsvarende formalitet gælder de dokumenter, der er nævnt i artikel 33, 34 og artikel 35, stk. 2, samt eventuelle procesfuldmagter til en procesfuldmægtig, der repræsenterer den begærende part i sagen om fuldbyrdelsestilladelse.

Kapitel IV - Overgangsbestemmelser

Artikel 37

Hovedreglen er, at forordningen kun finder anvendelse på retssager, der er anlagt, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt, samt på forlig, der er indgået for retten under en retssag, efter at forordningen er trådt i kraft.

Da det drejer sig om en forordning, er denne dato den samme i domsstaten som i anerkendelsesstaten.

Der åbnes dog mulighed for at lade en retsafgørelse fuldbyrde efter forordningens gunstige bestemmelser, selv om retssagen er anlagt før konventionens ikrafttræden, hvis de kompetenceregler, der er anvendt af domsstaten, er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i afsnit II eller i en konvention, der var i kraft mellem de to stater, da sagen blev anlagt.

At kompetencereglerne skal "være i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i afsnit II", indebærer, at retten i fuldbyrdelsesstaten i dette tilfælde skal efterprøve kompetencen for retten i domsstaten, da denne kompetence ikke på sagsøgt begæring kunne prøves på grundlag af forordningen i domsstaten.

Det skal bemærkes, at artikel 37 ikke dækker den situation, hvor en afgørelse er truffet inden forordningens ikrafttræden, også selv om de kompetenceregler, domsstaten anvender, var i overensstemmelse med afsnit II. Hvis anerkendelsen af en sådan afgørelse sker som led i en bi- eller multilateral aftale, er situationen reguleret ved artikel 40, stk. 2.

Kapitel V - Almindelige bestemmelser

Artikel 38 - Forholdet til andre konventioner

I stk. 1 fastsættes den generelle regel, at denne forordning i forbindelse med medlemsstaterne træder i stedet for de bilaterale eller multilaterale konventioner, der allerede måtte være indgået mellem medlemsstaterne. Man anfører ikke de eksisterende

konventioner. Grunden hertil er, at nærværende forordning i forhold konventionerne er grundlæggende på de sagsområder, den omfatter (jf. artikel 1). Tilfældet med konventioner, som delvis omhandler det sagsområde, udkastet til forordningen omfatter, behandles i artikel 39 og 40.

Finland og Sverige er parter i den nordiske konvention af 6. februar 1931 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende international-privatretslige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål. Denne konvention blev senest ændret ved en overenskomst, der blev vedtaget i Stockholm i 1973. Som følge af det politiske kompromis i Den Europæiske Union i december 1997 er der i artikel 38, stk. 2, indføjet en bestemmelse om disse medlemsstaters særlige situation, idet de nordiske medlemsstater får mulighed for fortsat at anvende den nordiske konvention i deres indbyrdes forbindelser. Det skal dog ske på de betingelser, der fastsættes i nævnte artikel.

Ifølge artikel 38, stk. 2, litra a), i nærværende forordning kan hver enkelt nordisk medlemsstat erklære, at den fortsat i sine forbindelser med de andre nordiske medlemsstater vil anvende den nordiske konvention af 1931 helt eller delvis i stedet for bestemmelserne i nærværende konvention.

Litra b) bekræfter princippet om ikke-forskelsbehandling. Denne sætning har deklatorisk værdi, eftersom artikel 6 i EF-traktaten finder anvendelse på alle de områder, traktaten omfatter, og derfor også på de anliggender, som forordningen omhandler. Kontrollen med overholdelsen af dette princip henhører automatisk under Domstolens kompetence.

Efter Kommissionens opfattelse vil det være nødvendigt, at de medlemsstater, der ønsker at benytte sig af denne mulighed, genfremsætter den erklæring, der er knyttet til konventionen, og som er gengivet i nedenstående fodnote²⁹.

Bestemmelsen i litra c) er medtaget for at sikre, at de kompetenceregler, der måtte blive en del af en fremtidig aftale mellem de nordiske medlemsstater om sagsområder, der er omfattet af nærværende forordning, kommer til at stemme overens med kompetencereglerne i nærværende forordning.

---

²⁹ Erklæring, der skal knyttes som bilag til konventionen, fra enhver af de nordiske medlemsstater, som kan fremsætte en erklæring i henhold til artikel 38, stk. 2.

Anvendelsen af konventionen af 6. februar 1931 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende international-privatretslige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, med tilhørende slutprotokol, er i overensstemmelse med traktatens artikel K.7; nærværende konvention er nemlig ikke til hinder for, at der etableres et snævrere samarbejde mellem to eller flere medlemsstater, for så vidt dette samarbejde hverken er i modstrid med eller hæmmer det samarbejde, der er omhandlet i nærværende konvention.

De forpligter sig til i deres indbyrdes forbindelser ikke længere at anvende artikel 7, stk. 2, i 1931-konventionen samt til i nær fremtid at tage de kompetenceregler, der gælder inden for rammerne af nævnte konvention, op til revision på baggrund af princippet i artikel 38, stk. 2, litra b), i nærværende konvention.

De grunde til afslag, der anvendes i de ensartede lovgivninger, anvendes i praksis på en måde, som stemmer overens med den, der er fastsat i afsnit III i nærværende konvention.

En afgørelse, der er truffet i en nordisk medlemsstat på grundlag af den nordiske konvention, vil blive anerkendt og fuldbyrdet i de øvrige medlemsstater efter bestemmelserne i afsnit III i nærværende forordning, hvis de kompetenceregler, der er anvendt af den kompetente nordiske myndighed, svarer til dem, der er fastsat i afsnit II i nærværende forordning.

De berørte medlemsstater fremsender aftalerne til Kommissionen og underretter den om enhver ændring eller opsigelse.

Det hensigtsmæssige i at opretholde denne særordning vil blive taget op til fornyet overvejelse på grundlag af den rapport, Kommissionen skal forelægge (artikel 45).

Artikel 39 - Forholdet til visse multilaterale konventioner

I denne artikel fastsættes det, at denne forordning har forrang frem for andre internationale konventioner, som medlemsstaterne måtte være parter i, for så vidt der er tale om sagsområder, som også er omfattet af denne forordning.

At denne forordning har forrang, indebærer, at medlemsstaterne har pligt til at anvende den frem for andre sådanne instrumenter.

Det bør understreges, at ikke alle medlemsstater er parter i alle de konventioner, der er nævnt i denne artikel; at de nævnes, betyder ikke, at medlemsstaterne opfordres til at tiltræde dem. Bestemmelsen fastslår kun helt konkret forholdet mellem nærværende forordning og andre internationale konventioner.

Artikel 40 - Gyldighed

Denne artikel omhandler de resterende virkninger af de internationale konventioner, der er nævnt i artikel 38, stk. 1 og i artikel 39, *rationae materiae et rationae temporis*, og anvendelsen af de internationale konventioner, der er nævnt i artikel 38 og 39, på sagsområder, som ikke er omfattet af denne konvention (stk. 1), og på retsafgørelser, der er truffet, før denne forordning trådte i kraft (stk. 2); der fastsættes i dette sidste tilfælde ikke nogen overgangsbestemmelse, der gør det muligt at anerkende sådanne retsafgørelser efter denne forordning, hvis de er truffet på grundlag af en kompetenceregel, der anerkendes i forordningen, jf. dog bestemmelsen i artikel 37.

Artikel 41 - Aftaler mellem medlemsstater

Artikel 41 kombinerer konventionens artikel 38, stk. 3, og artikel 41. Stk. 1 fastslår, at to eller flere medlemsstater kan indgå aftaler, som har til formål at supplere denne forordning eller at lette dens anvendelse. Denne mulighed for indbyrdes at fastlægge praktiske gennemførelsesforanstaltninger er gældende, så længe der ikke er truffet fællesskabsforanstaltninger med samme formål.

Benyttelsen af denne mulighed er undergivet Kommissionens tilsyn: den skal tilsendes en kopi af udkastene til sådanne aftaler. Den skal ligeledes underrettes om eventuelle opsigelser eller ændringer. Det er klart, at sådanne aftaler, som har til formål at supplere forordningen, ikke må afvige fra bestemmelserne i afsnit II og III.

Artikel 42 - Traktater med Pavestolen

Denne artikel omhandler aftaler indgået med tredjelande og skyldes, at kirkeretterne havde enekompetence til at erklære ægteskaber indgået ved kirkelig vielse ugyldige. Portugal ville krænke sine internationale forpligtelser i henhold til konkordatet, hvis det skulle anvende forordningen, der (i medfør af artikel 2 ff.) giver civile retter kompetence til at omstøde portugisiske ægteskaber indgået ved kirkelig vielse.

Den særbehandling, der bliver konkordatet til del af artikel 42, stk. 1, giver således Portugal mulighed for ikke at anerkende sådanne retters kompetence og retsafgørelser, som sådanne retter måtte træffe om omstødelse af portugisiske ægteskaber af den nævnte art.

Desuden vil afgørelser om ugyldighed, der er truffet i overensstemmelse med bestemmelserne i konkordatet og i den portugisiske civillovbog, ifølge artikel 42, stk. 2, skulle anerkendes i de øvrige medlemsstater, når de først er blevet anerkendt i den portugisiske retsorden.

Situationen i Portugal er ikke den samme som i Spanien og Italien, hvor kirkeretterne ikke har enekompetence til at erklære et ægteskab ugyldigt; de deler kompetencen med andre retter, og der findes en særlig procedure for civilretlig anerkendelse. Derfor omhandles de italienske og de spanske konkordater i et særskilt stykke, hvori det fastsættes, at sådanne italienske og spanske afgørelser er omfattet af den samme anerkendelsesordning som de portugisiske, selv om der ikke er tale om enekompetence.

I Spaniens tilfælde drejer det sig om aftalen mellem Pavestolen og Spanien af 3. januar 1979 om retlige anliggender. Separation og skilsmisse hører under de civile retters kompetence. I spørgsmål om et ægteskabs ugyldighed forsvandt kirkeretternes enekompetence med 1978-forfatningens ikrafttræden, og nu har de civile retter og kirkeretterne begge kompetence, hvilket indebærer en anerkendelse af de civilretlige virkninger. Der bør i disse tilfælde sammen med den omtalte aftale af 1979 tages hensyn til artikel 80 i Código Civil (civillovbogen) og til anden tillægsbestemmelse i lov 30 af 7. juli 1981, som ændrer civillovbogens bestemmelser om ægteskab og fastlægger den procedure, der skal følges i sager om ugyldighed, separation og skilsmisse. Af disse bestemmelser kan følgende udledes:

- 1) Kirkeretlige afgørelser får kun civilretlige virkninger, hvis begge parter er indforstået dermed, eller ingen af dem gør indsigelse derimod.
- 2) Er der ikke gjort indsigelse, er det den ordinære ret, der afgør, om den kirkeretlige afgørelse skal have civilretlige virkninger eller ej, og som i givet fald anordner fuldbyrdelse i overensstemmelse med civillovbogens bestemmelser om grunde til ugyldighed og opløsning.
- 3) Grundene til ugyldighed er ikke de samme i den kanoniske ret og den civile ret. Derfor diskuteres det, om kun kirkeretlige afgørelser, der er "i overensstemmelse med statens ret", kan få retsvirkning i den civile retsorden.

- 4) I artikel 80 i civillovbogen henvises der til artikel 954 i Ley de Enjuiciamiento Civil (den civile retsplejelov) for så vidt angår betingelserne for fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser. Denne henvisning er relevant i de tilfælde, hvor sagsøgte er udeblevet. Det vigtigste er således alt i alt, om en af parterne har gjort indsigelse mod begæringen om at give kirkeretlige afgørelser om et ægteskabs ugyldighed civilretlig virkning eller ej.

Aftalen af 18. februar 1984 mellem Pavestolen og Den Italienske Republik ændrer Concordato Lateranense af 11. februar 1929. I artikel 8, stk. 2, heri fastsættes det, at eksigible afgørelser om et ægteskabs ugyldighed, som er truffet af en kirkeret, får retsvirkning i Italien via en afgørelse truffet af den kompetente "Corte d'appello", hvis:

- a) kirkeretten har været kompetent til at behandle sagen, idet det skal dreje sig om et ægteskab, der er indgået i overensstemmelse med de krav, der fastsættes i selve artiklen
- b) sagen ved kirkeretten er foregået på en sådan måde, at parternes ret til at møde frem og forsvare sig i retten er blevet tilgodeset i overensstemmelse med de grundlæggende principper i den italienske retsorden og
- c) de øvrige betingelser, som i henhold til italiensk lovgivning skal være opfyldt, for at udenlandske retsafgørelser kan gives retsvirkning, er til stede. Selv om artikel 796 ff. i Codice di Procedura Civile (civilretsplejeloven) blev ophævet ved lov nr. 218 af 31. maj 1995 om reform af den italienske internationale privatret (artikel 73), gælder de pågældende artikler i praksis fortsat i medfør af artikel 2 i nævnte lov (internationale aftaler) for så vidt angår anerkendelse af kirkeretlige afgørelser om et ægteskabs ugyldighed.

Artikel 43 - Medlemsstater med to eller flere retsordener

Det drejer sig om at finde nogle supplerende kriterier, som kan bruges til at fastsætte, hvilken territorial enhed der berøres. Der er dog i denne artikel kun medtaget de kriterier, der er relevante i forhold til denne forordning.

Kapitel VI - Afsluttende bestemmelser

Artikel 44 - Efterprøvelse

Denne bestemmelse er ny i forhold til konventionsteksten. I henhold til EF-traktatens artikel 211 tilfalder det Kommissionen at overvåge anvendelsen af forordningen. Ved udløbet af en periode på fem år fremsætter Kommissionen eventuelt forslag til ændringer på baggrund af en rapport, den udarbejder om forordningens anvendelse, bl.a. om særordningerne (artikel 38 og 42), og i givet fald om de gennemførelsesaftaler mellem medlemsstaterne, som er omhandlet i artikel 41.

Artikel 45 - Ændring af stedlig kompetence og appelinstanter

Ændringen af listerne over de kompetente retter er en gennemførelsesforanstaltning i nærværende forordning. På grund af formuleringen af den tilsvarende bestemmelse i konventionen har Rådet i dette tilfælde forbeholdt sig ret til at udøve sine

gennemførelsesbeføjelser direkte, i modsætning til den generelle regel i EF-traktatens artikel 202. Kommissionen er naturligvis rede til selv at modtage meddelelse om eventuelle ændringer og til at sørge for offentliggørelsen heraf i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 46 - Ikrafttræden

Denne bestemmelse er ny i forhold til konventionsteksten.

Artiklen fastslår forordningens ikrafttræden i overensstemmelse med traktatens artikel 254.

RÅDETS FORORDNING (EF)

om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over fælles børn

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 61, litra c),

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet²,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionens mål at opretholde og udvikle et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer; med henblik på en gradvis indførelse af et sådant område vedtager Fællesskabet bl.a. en række foranstaltninger inden for det civile samarbejde, som er nødvendige for, at det indre marked kan fungere efter hensigten;
- (2) af hensyn til det indre markeds effektivitet er det nødvendigt at forbedre og fremskynde den frie bevægelighed for retsafgørelser i civile anliggender; dette er formålet med nærværende forordning;
- (3) dette spørgsmål henhører under samarbejdet om civile spørgsmål som omhandlet i traktatens artikel 65;
- (4) forskellene mellem de nationale regler vedrørende kompetence og anerkendelse vanskeliggør den frie bevægelighed for personer og det indre markeds funktion; det er derfor hensigtsmæssigt at fastsætte bestemmelser, der gør det muligt at samordne reglerne vedrørende konflikter om domstolskompetence i ægteskabs-sager og sager om forældremyndighed, og som forenkler formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse af retsafgørelserne og af deres fuldbyrdelse,
- (5) i overensstemmelse med nærhedsprincippet og med proportionalitetsprincippet som omhandlet i traktatens artikel 5 kan direktivets mål ikke nås på effektiv vis af medlemsstaterne og kan kun gennemføres på fællesskabsplan; dette direktiv begrænser sig til det nødvendige minimum og går ikke ud over, hvad der er nødvendigt herfor;

---

¹ EFT C

² EFT C

³ EFT C

- (6) med retsakten af 28. maj 1998⁴ har Rådet for Den Europæiske Union udarbejdet en konvention om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager, og det har henstillet til medlemsstaterne, at de vedtager den i henhold til deres forfatningsmæssige bestemmelser; konventionen er ikke trådt i kraft; det er nødvendigt at sikre videreførelsen i de resultater, der er opnået i forbindelse med indgåelsen af konventionen; dens væsentlige indhold er derfor i vid udstrækning medtaget i nærværende forordning;
- (7) for at gennemføre målsætningen om fri bevægelighed inden for Fællesskabet for retsafgørelser i ægteskabssager og i sager om forældremyndighed er det nødvendigt og hensigtsmæssigt, at den grænseoverskridende anerkendelse af kompetence og af retsafgørelser vedrørende opløsning af ægteskab og forældremyndighed over fælles børn fastslås ved et juridisk fællesskabsdokument, som er bindende og finder direkte anvendelse;
- (8) anvendelsesområdet for nærværende forordning bør omfatte "civile retssager" og andre ikke-retslige procedurer, som anvendes i ægteskabssager i visse medlemsstater, undtagen procedurer af rent religiøs art; derfor bør det fastslås, at udtrykket "ret" dækker alle de myndigheder, der er kompetente i en ægteskabssag, uanset om der reelt er tale om retslige myndigheder;
- (9) forordningen omhandler kun sager, der vedrører opløsning eller omstødelse af selve det ægteskabelige bånd, og anerkendelsen af afgørelserne vedrører således ikke spørgsmål som ægtefællernes skyld, de formueretlige virkninger af ægteskabet eller underholdspligt eller andre dermed forbundne spørgsmål, selv om sådanne spørgsmål kan være forbundet med sager af ovennævnte art;
- (10) for så vidt angår forældremyndighed skal der være tale om sager, der er tæt knyttet til en sag vedrørende skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab; og at de børn, der er berørt af bestemmelserne, er fælles børn; selve begrebet "forældremyndighed" bør være præciseret i den nationale ret i den medlemsstat, i hvilken spørgsmålet om myndighed behandles;
- (11) de anvendte kriterier for kompetence er baseret på princippet om, at der skal være en reel tilknytning mellem den pågældende og den medlemsstat, der har kompetence; at visse kriterier er medtaget, skyldes, at de findes i forskellige medlemsstaters interne retsregler, og at de øvrige medlemsstater har godtaget dem;
- (12) en af de farer, der bør tages i betragtning i forbindelse med beskyttelsen af fælles børn i situationer med ægteskabelige kriser, er risikoen for, at en af forældrene tager barnet med sig til et andet land; i så tilfælde bibeholdes det sædvanlige opholdssted som kompetencekriterium, når opholdsstedet som følge af den ulovlige bortførelse eller tilbageholdelse er blevet ændret rent faktisk;
- (13) betegnelsen "retsafgørelser" dækker kun fældende afgørelser, dvs. afgørelser, som har ført til skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab; officielt

---

⁴ EFT C 221 af 16.7.1998, s. 1.

bekræftede dokumenter, der er udstedt og eksigible i en medlemsstat sidestilles med sådanne "retsafgørelser";

- (14) anerkendelsen og fuldbyrdelsen af de retsafgørelser, der træffes af medlemsstaternes domstole, skal være baseret på princippet om gensidig tillid; i denne forbindelse er grundene til ikke-ankendelse begrænset til det nødvendige minimum; denne procedure bør imidlertid omfatte appelmuligheder for at sikre, at de grundlæggende retsprincipper i anerkendelsesstaten og parternes ret til forsvar overholdes, således at man undgår at skulle anerkende retsafgørelser, der er uforenelige med andre afgørelser;
- (15) anerkendelsesmedlemsstaten bør hverken efterprøve domsstatens kompetence eller sagens realitet;
- (16) der kan ikke kræves nogen procedure for ajourføring af en medlemsstats civilstandsregister som følge af en endelig afgørelse herom i en anden medlemsstat;
- (17) bestemmelserne i den konvention, der i 1931 er indgået mellem de nordiske lande, kan finde anvendelse med de begrænsninger, der er anført i nærværende forordning;
- (18) Spanien, Italien og Portugal har indgået konkordater inden medtagelsen af disse områder i traktaten; det bør undgås, at disse medlemsstater overtræder deres internationale forpligtelser over for Pavestolen;
- (19) det bør stå medlemsstaterne frit indbyrdes at fastlægge de praktiske gennemførelsesforanstaltninger til forordningen, så længe der ikke er truffet fællesskabsforanstaltninger med samme formål;
- (20) Rådet forbeholder sig ret til at træffe beslutning om ændringer af listerne over de kompetente retter på anmodning af den berørte medlemsstat;
- (21) senest 5 år efter datoen for denne forordnings ikrafttrædelsesdato skal Kommissionens undersøge forordningens anvendelse med henblik på i givet fald at foreslå de nødvendige ændringer;
- (22) i overensstemmelse med artikel 1 og 2 i protokollerne om Det Forenede Kongeriges, Irlands og Danmarks holdning deltager disse lande ikke i vedtagelsen af denne forordning; som følge heraf er nærværende forordning ikke bindende for Det Forenede Kongerige, Irland og Danmark og finder ikke anvendelse over for disse lande -

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

KAPITEL I - ANVENDELSESOMRÅDE

Artikel 1

1. Denne forordning finder anvendelse på:

- a) civile sager vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab
  - b) civile sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn i forbindelse med ægteskabsager som omhandlet i litra a).
2. Andre procedurer, som er officielt anerkendt i en medlemsstat, sidestilles med retssager. Udtrykket "ret" dækker alle de myndigheder, der i medlemsstaterne har kompetence i sådanne spørgsmål.

KAPITEL II - KOMPETENCE

AFDELING 1 - ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 2

Skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab

Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab ligger hos retterne i den medlemsstat:

- a) på hvis område
  - ægtefællerne har deres sædvanlige opholdssted, eller
  - ægtefællerne havde deres sidste sædvanlige opholdssted, for så vidt som en af dem stadig opholder sig dér, eller
  - sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, eller
  - en af ægtefællerne, i tilfælde af fælles begæring, har sit sædvanlige opholdssted, eller
  - sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, hvis vedkommende har opholdt sig dér i mindst et år umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen, eller
  - sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted, hvis vedkommende har opholdt sig dér i mindst seks måneder umiddelbart forud for indgivelsen af begæringen og er statsborger i den pågældende medlemsstat
- b) hvis nationalitet begge ægtefæller har.

Artikel 3

Forældremyndighed

1. Den medlemsstats retter, der i medfør af artikel 2 har kompetence til at træffe afgørelse om en begæring om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, har kompetence i spørgsmål vedrørende forældremyndigheden over ét fælles barn, når barnet har sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat.

2. Har barnet ikke sit sædvanlige opholdssted i den i stk. 1 omhandlede medlemsstat, har retterne i denne stat kompetence i sådanne spørgsmål, hvis barnet har sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, og:
  - a) mindst en af ægtefællerne har forældremyndighed over barnet, og
  - b) disse retters kompetence er accepteret af ægtefællerne og tjener barnets tarv.
3. Den i stk. 1 og 2 omhandlede kompetence ophører:
  - a) så snart der er truffet endelig afgørelse om imødekommelse eller afvisning af begæringen om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskabet, eller
  - b) så snart der, såfremt der verserer en sag om forældremyndighed på det i litra a) nævnte tidspunkt, er truffet endelig afgørelse i denne sag, eller
  - c) så snart de i litra a) og b) nævnte sager er afsluttet af anden grund.

Artikel 4

Barnebortførelser

De kompetente retter i henhold til artikel 3 udøver deres kompetence i overensstemmelse med Haag-konventionen af 25. oktober 1980 om de civile retlige virkninger af internationale barnebortførelser, særlig artikel 3 og 16.

Artikel 5

Modkrav

Den ret, ved hvilken en sag verserer på grundlag af artikel 2, 3 og 4, er også kompetent til at behandle et modkrav, for så vidt som dette falder ind under denne forordnings anvendelsesområde.

Artikel 6

Ændring af separation til skilsmisse

Den ret i en medlemsstat, der har truffet afgørelse om separation, er også kompetent til at ændre en sådan separation til skilsmisse, såfremt lovgivningen i den pågældende medlemsstat giver hjemmel hertil, jf. dog artikel 2.

Artikel 7

De i artikel 2-6 indeholdte reglers karakter af eneste anvendelige

En ægtefælle,

- a) som har sit sædvanlige opholdssted på en anden medlemsstats område, eller
- b) som er statsborger i en medlemsstat,

kan kun sagsøges i en anden medlemsstat i overensstemmelse med artikel 2-6.

Artikel 8

Anden kompetence

1. Hvis ingen ret i en medlemsstat er kompetent i medfør af artikel 2-6, afgøres kompetencen i hver enkelt medlemsstat efter statens egen lovgivning.
2. En statsborger i en medlemsstat, der har sit sædvanlige opholdssted på en anden medlemsstats område, kan i lighed med denne medlemsstats egne statsborgere påberåbe sig de kompetenceregler, som gælder i denne stat, over for en sagsøgt, der ikke har sit sædvanlige opholdssted på en medlemsstats område, og som ikke er statsborger i en medlemsstat.

AFDELING 2 - PRØVELSE AF KOMPETENCEN OG AF SAGENS ANTAGELSE TIL PÅKENDELSE

Artikel 9

Prøvelse af kompetencen

En ret i en medlemsstat, for hvilken der indbringes en sag, som den pågældende ret ikke er kompetent til at påkende i medfør af denne forordning, og som en ret i en anden medlemsstat er kompetent til at påkende i medfør af denne forordning, skal automatisk erklære sig inkompetent.

Artikel 10

Prøvelse af sagens antagelse til påkendelse

1. Såfremt en sagsøgt ikke giver møde, skal den kompetente ret udsætte påkendelsen, indtil det er fastslået, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i så god tid, at vedkommende har kunnet varetage sine interesser under sagen, eller at alle hertil fornødne foranstaltninger har været truffet.
2. De nationale bestemmelser om gennemførelse af Rådets direktiv .../EF af ..... om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile

eller kommercielle anliggender⁵ skal anvendes i stedet for bestemmelserne i stk. 1, såfremt det indledende processkrift i sagen skal fremsendes til udlandet i medfør af nævnte direktiv.

Indtil ikrafttrædelsen af de nationale bestemmelser om gennemførelsen af direktiv ...../EF, finder bestemmelserne i Haag-konventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål anvendelse, det indledende processkrift i sagen skal fremsendes til udlandet i medfør af nævnte konvention.

AFDELING 3 - LITISPENDENS OG INDBYRDES SAMMENHÆNGENDE KRAV

Artikel 11

1. Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, skal den anden ret, ved hvilken sagen anlægges, automatisk udsætte påkendelsen, indtil det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent.
2. Fremsættes der begæringer om skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab, som ikke har samme genstand og hviler på samme grundlag, mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, skal den anden ret, ved hvilken sagen anlægges, automatisk udsætte påkendelsen, indtil det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent.
3. Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, skal den anden ret erklære sig inkompetent til fordel for den første.

Den part, der anlagde sagen ved den anden ret, kan dog fremsætte sin begæring for den ret, ved hvilken sagen først er anlagt.

AFDELING 4 - FORELØBIGE, HERUNDER SIKRENDE RETSMIDLER

Artikel 12

Denne forordnings bestemmelser er ikke til hinder for, at retterne i en medlemsstat i hastetilfælde kan anvende de foreløbige, herunder sikrende retsmidler, der er fastsat i denne stats lovgivning, over for personer eller formuegoder i denne stat, selv om en ret i en anden medlemsstat i medfør af denne forordning er kompetent til at påkende sagens realitet.

---

⁵ EFT L

KAPITEL III - ANERKENDELSE OG FULDBYRDELSE

Artikel 13

Retsafgørelser

1. I denne forordning forstås ved "retsafgørelser" enhver afgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab truffet af en ret i en medlemsstat samt enhver afgørelse om ægtefællernes forældremyndighed, der træffes i forbindelse med sådanne ægteskabssager, uanset hvorledes den betegnes, såsom dom eller kendelse.
2. Bestemmelserne i dette kapitel finder ligeledes anvendelse på fastsættelse af sagsomkostninger i forbindelse med de af denne forordning omfattede sager og på fuldbyrdelse af enhver kendelse om sådanne sagsomkostninger.
3. Ved anvendelsen af denne forordning skal officielle bekræftede dokumenter, der er udstedt og eksigible i en medlemsstat, samt forlig, der er indgået for retten under en retssag, og som er eksigible i den medlemsstat, hvor de er indgået, anerkendes og erklæres for eksigible på samme vilkår som de i stk. 1 nævnte afgørelser.

AFDELING 1 - ANERKENDELSE

Artikel 14

Anerkendelse af retsafgørelser

1. Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, skal anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig fremgangsmåde.
2. Der må navnlig ikke stilles krav om anvendelse af en særlig fremgangsmåde i forbindelse med ajourføring af en medlemsstats civilstandsregister på grundlag af en retsafgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, der er truffet i en anden medlemsstat, når den pågældende afgørelse ikke længere kan gøres til genstand for appel eller genoptagelse i henhold til sidstnævnte medlemsstats lovgivning, jf. dog stk. 3.
3. En berettiget part kan efter fremgangsmåden i afdeling 2 og 3 få fastslået, at en retsafgørelse skal anerkendes, eller at en retsafgørelse ikke skal anerkendes.
4. Gøres anerkendelsen af en retsafgørelse gældende under en verserende sag ved en ret i en medlemsstat, kan denne ret træffe afgørelse i spørgsmålet.

Artikel 15

Grunde til ikke-ankendelse

1. En retsafgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab kan ikke anerkendes:

- a) såfremt en anerkendelse klart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som begæringen rettes til
  - b) såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke forskriftsmæssigt er blevet forkyndt eller meddelt den udeblevne sagsøgte i så god tid, at denne har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre det fastslås, at sagsøgte utvetydigt har accepteret afgørelsen
  - c) såfremt den er uforenelig med en afgørelse, der er truffet i en sag mellem de samme parter i den medlemsstat, som begæringen rettes til
  - d) såfremt den er uforenelig med en afgørelse, der tidligere er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland mellem de samme parter, og denne sidstnævnte afgørelse opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den medlemsstat, som begæringen rettes til.
2. En retsafgørelse om ægtefællernes forældremyndighed, der træffes i forbindelse med ægteskabssager som omhandlet i artikel 13, kan ikke anerkendes:
- a) såfremt en anerkendelse klart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som begæringen rettes til, idet der samtidig skal tages hensyn til barnets krav
  - b) såfremt den, bortset fra i hastetilfælde, er truffet, uden at barnet har haft mulighed for at blive hørt, i strid med grundlæggende retsplejprinsipper i den medlemsstat, som begæringen rettes til
  - c) såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke forskriftsmæssigt er blevet forkyndt eller meddelt den udeblevne person i så god tid, at denne har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre det fastslås, at vedkommende utvetydigt har accepteret afgørelsen
  - d) på anmodning af en person, der gør gældende, at afgørelsen krænker vedkommendes forældremyndighed, såfremt afgørelsen er truffet, uden at vedkommende har haft mulighed for at blive hørt
  - e) såfremt den er uforenelig med en afgørelse om forældremyndighed, der efterfølgende er truffet i den medlemsstat, som begæringen rettes til, eller
  - f) såfremt den er uforenelig med en afgørelse om forældremyndighed, der efterfølgende er truffet i en anden medlemsstat eller i det tredjeland, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, og denne sidstnævnte afgørelse opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den medlemsstat, som begæringen rettes til.

Artikel 16

Ingen efterprøvelse af kompetencen for retterne i domsstaten

Kompetencen for retterne i domsstaten kan ikke efterprøves. Kompetencereglerne i artikel 2-8 er ikke omfattet af de i artikel 15, stk. 1, litra a), og stk. 2, litra a), omhandlede grundlæggende retsprincipper.

Artikel 17

Forskelle i anvendelig lov

Anerkendelse af en retsafgørelse om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab kan ikke nægtes under henvisning til, at lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til, ikke tillader skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab på samme grundlag.

Artikel 18

Ingen efterprøvelse med hensyn til sagens realitet

En retsafgørelse kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Artikel 19

Udsættelse

Gøres anerkendelse af en retsafgørelse, der er truffet i en medlemsstat, gældende ved en ret i en anden medlemsstat, kan denne udsætte sagen, såfremt afgørelsen er blevet anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse.

AFDELING 2 - FULDBYRDELSE

Artikel 20

Eksigible retsafgørelser

De i en medlemsstat truffne retsafgørelser om udøvelse af forældremyndigheden over et fælles barn, som er eksigible i den pågældende stat, kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat, når de på begæring af en berettiget part er blevet erklæret for eksigible i denne stat.

Artikel 21

Rettens stedlige kompetence

1. Begæringen skal fremsættes:
  - i Belgien, over for «Tribunal de première instance»/«Rechtbank van eerste aanleg» eller «erstinstanzliche Gericht»
  - I Forbundsrepublikken Tyskland, over for «Familiengericht»

- I Grækenland, over for «Μονομελές Πρωτοδικείο»
  - I Spanien, over for «Juzgado de Primera Instancia»,
  - I Frankrig, over for præsidenten for «Tribunal de grande instance»
  - I Italien, over for «Corte d'appello»
  - I Luxembourg, over for præsidenten for «Tribunal d'arrondissement»
  - I Østrig, over for «Bezirksgericht»
  - I Nederlandene, over for præsidenten for «Arrondissementsrechtbank»
  - I Portugal, over for «Tribunal de Comarca» eller «Tribunal de família»
  - I Finland, over for «Käräjäoikeus/Tingsrätten»
  - I Sverige, over for «Svea hovrätt»
2. Rettens stedlige kompetence i forbindelse med en begæring om fuldbyrdelse afgøres efter den parts sædvanlige opholdssted, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, eller efter det sædvanlige opholdssted for det barn, som måtte være berørt af begæringen.
- Hvis ingen af de i første afsnit nævnte steder er beliggende i den medlemsstat, som begæringen rettes til, afgøres rettens stedlige kompetence efter stedet for fuldbyrdelsen.
3. I forbindelse med de fremgangsmåder, der er omhandlet i artikel 14, stk. 3, afgøres rettens stedlige kompetence efter den interne lovgivning i den medlemsstat, hvor begæringen om anerkendelse eller om ikke-ankendelse fremsættes.

Artikel 22

Fremgangsmåde ved fuldbyrdelse

1. Fremgangsmåden ved fremsættelse af begæringen afgøres efter lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til.
2. Den, som fremsætter begæringen, skal vælge en processuel bopæl i retskredsen for den ret, som begæringen er indgivet til. Såfremt lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til, ikke har regler om et sådant valg af bopæl, skal den, som fremsætter begæringen, udpege en procesfuldmægtig.
3. De i artikel 33 og 34 nævnte dokumenter skal vedlægges begæringen.

Artikel 23

Rettens afgørelse

1. Den ret, som behandler begæringen, skal træffe sin afgørelse snarest muligt. Den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, kan ikke på dette tidspunkt af sagens behandling fremsætte bemærkninger over for retten.
2. Begæringen kan kun afslås af en af de i artikel 15 anførte grunde.
3. En retsafgørelse kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Artikel 24

Underretning om afgørelsen

Justitssekretæren drager omsorg for, at den, der har fremsat begæringen, straks og på den måde, der er foreskrevet i lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til, får underretning om den afgørelse, der er truffet vedrørende begæringen.

Artikel 25

Appel eller genoptagelse af afgørelsen om fuldbyrdelse

1. Såfremt fuldbyrdelse tillades, kan den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, anfægte afgørelsen ved appel eller genoptagelse inden en måned, efter at afgørelsen er forkyndt.
2. Såfremt vedkommende person har sit sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat end den, hvor afgørelsen, der tillader fuldbyrdelse, er truffet, er fristen for appel eller genoptagelse to måneder regnet fra den dag, hvor afgørelsen er blevet forkyndt for vedkommende personligt eller på vedkommendes bopæl. Denne frist kan ikke forlænges på grund af afstanden.

Artikel 26

Appel- eller genoptagelsesinstanser samt retsmidler

1. Appel skal ske, og begæring om genoptagelse skal indgives i overensstemmelse med reglerne om kontradiktorisk procedure:
  - I Belgien, til «Tribunal de première instance»/«Rechtbank van eerste aanleg» eller «Erstinstanzliche Gericht»
  - I Forbundsrepublikken Tyskland, til «Oberlandesgericht»
  - I Grækenland, til "Εφετείο»
  - I Spanien, til «Audiencia Provincial»
  - I Frankrig, til «Cour d'appel»

- I Italien, til «Corte d'appello»
- I Luxembourg, til «Cour d'appel»
- I Nederlandene, til «Arrondissementsrechtbank»
- I Østrig, til «Bezirksgericht»
- I Portugal, til «Tribunal de Relação»
- I Finland, til «Hovioikeus»/«Hovrätten»
- I Sverige, til «Svea hovrätt».

2. Den afgørelse, der træffes i appel- eller genoptagelsessagen, kan kun anfægtes:

- i Belgien, Grækenland, Spanien, Frankrig, Italien, Luxembourg og Nederlandene, ved en kassationsappel
- i Forbundsrepublikken Tyskland, ved en «Rechtsbeschwerde»
- i Østrig, ved en «Revisionsrekurs»
- i Portugal, ved en "recurso restrito à matéria de direito»
- i Finland, ved appel til "korkein oikeus/högsta domstolen»
- i Sverige, ved appel til «Högsta domstolen».

Artikel 27

Udsættelse

Den ret, der behandler appel- eller genoptagelsessagen, kan efter begæring fra den part, som har indbragt sagen, udsætte sagen, såfremt afgørelsen i domsstaten er anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse, eller såfremt fristen herfor endnu ikke er udløbet. I sidstnævnte tilfælde kan retten fastsætte en frist for iværksættelse af appel eller indgivelse af begæring om genoptagelse.

Artikel 28

Appel- eller genoptagelsesinstanser vedrørende en afgørelse om ikke-fuldbyrdelse

1. Såfremt begæringen afslås, kan den, som fremsatte begæringen, appellere eller indgive begæring om genoptagelse:
  - I Belgien, til «Cour d'appel»/«Hof van beroep»
  - I Forbundsrepublikken Tyskland, til «Oberlandesgericht»
  - I Grækenland, til « Εφετείο »
  - I Spanien, til «Audiencia Provincial»

- I Frankrig, til «Cour d'appel»
  - I Italien, til «Corte d'appello»
  - I Luxembourg, til «Cour d'appel»
  - I Nederlandene, til «Gerechtshof»
  - I Østrig, til «Bezirksgericht»
  - I Portugal, til «Tribunal de Relação»
  - I Finland, til «Hovioikeus»/«Hovrätten»
  - I Sverige, til «Svea hovrätt».
2. Den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, skal tilsiges til at give møde ved den ret, for hvilken appel- eller genoptagelsessagen er indbragt. Såfremt vedkommende ikke giver møde, finder bestemmelserne i artikel 10 anvendelse.

Artikel 29

Anfægtelse af afgørelsen i en appel- eller genoptagelsessag

Den afgørelse, der træffes i den i artikel 28 nævnte appel- eller genoptagelsessag, kan kun anfægtes:

- i Belgien, Grækenland, Spanien, Frankrig, Italien, Luxembourg og Nederlandene, ved en kassationsappel
- i Forbundsrepublikken Tyskland, ved en «Rechtsbeschwerde»
- i Østrig, ved en «Revisionsrekurs»
- i Portugal, ved en «recurso restrito à matéria de direito»
- i Finland, ved appel til «korkein oikeus»/«högsta domstolen»
- i Sverige, ved appel til «Högsta domstolen».

Artikel 30

Delvis fuldbyrdelse

1. Såfremt der ved en retsafgørelse er taget stilling til flere krav, og fuldbyrdelse ikke kan tillades for så vidt angår dem alle, skal retten tillade fuldbyrdelse af et eller flere af kravene.
2. Den, som fremsætter begæringen, kan begære delvis fuldbyrdelse.

Artikel 31

Fri proces

Den, som fremsætter begæringen, og som i domsstaten helt eller delvis har haft fri proces eller har været fritaget for gebyrer og omkostninger, skal i forbindelse med den i artikel 21-24 fastlagte fremgangsmåde have meddelt fri proces eller fritagelse for gebyrer og sagsomkostninger i videst muligt omfang efter lovgivningen i den medlemsstat, som begæringen rettes til.

Artikel 32

Sikkerhed eller depositum

Der kan ikke pålægges den part, som i en medlemsstat begærer fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, at stille sikkerhed eller depositum af nogen art med den begrundelse, at vedkommende er udlænding eller ikke har sædvanligt opholdssted i den pågældende medlemsstat.

AFDELING 3 - FÆLLES BESTEMMELSER

Artikel 33

Dokumenter

1. Den part, der søger eller anfægter anerkendelse af en retsafgørelse eller begærer fuldbyrdelse af en sådan, skal fremlægge:
  - a) en genpart af afgørelsen, der opfylder de nødvendige betingelser med hensyn til godtgørelse af dens ægthed
  - b) i givet fald et dokument, der godtgør, at vedkommende er meddelt fri proces i domsstaten.
2. Hvor det drejer sig om en udeblivelsesdom, skal den part, der søger anerkendelse eller begærer fuldbyrdelse af en retsafgørelse, desuden fremlægge:
  - a) det originale dokument eller en bekræftet genpart, hvoraf det fremgår, at det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument er blevet forkyndt for eller meddelt den udeblevne part, eller
  - b) et dokument, der angiver, at sagsøgte utvetydigt har accepteret afgørelsen.
3. En person, som kræver ajourføring af en medlemsstats civilstandsregister, som omhandlet i artikel 14, stk. 2, skal tillige fremlægge et dokument, der angiver, at afgørelsen ikke længere kan gøres til genstand for appel eller genoptagelse i henhold til domsstatens lovgivning.

Artikel 34

Andre dokumenter

Den part, der begærer fuldbyrdelse af en retsafgørelse, skal ud over de i artikel 33 omhandlede dokumenter fremlægge et dokument, hvoraf det fremgår, at afgørelsen efter domsstatens lovgivning er eksigibel og er forkyndt.

Artikel 35

Manglende fremlæggelse af dokumenter

1. Såfremt de i artikel 33, stk. 1, litra b), eller stk. 2, nævnte dokumenter ikke fremlægges, kan retten fastsætte en frist for deres tilvejebringelse eller anerkende tilsvarende dokumenter eller, såfremt den anser sagen for tilstrækkeligt oplyst, fritage for kravet om en sådan fremlæggelse.
2. Såfremt retten kræver det, skal der foretages en oversættelse af dokumenterne. Oversættelsen skal bekræftes af en person, der er bemyndiget hertil i en af medlemsstaterne.

Artikel 36

Legalisering eller opfyldelse af tilsvarende formalitet

Der kræves ingen legalisering eller opfyldelse af tilsvarende formalitet med hensyn til de i artikel 33 og 34 og artikel 35, stk. 2, nævnte dokumenter eller eventuelle procesfuldmagter.

KAPITEL IV - OVERGANGSBESTEMMELSER

Artikel 37

1. Bestemmelserne i denne forordning finder kun anvendelse på retssager, der er anlagt, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt, samt på forlig, der er indgået for retten under en retssag, efter at forordningen er trådt i kraft.
2. Retsafgørelser, som er truffet, efter at denne forordning er trådt i kraft, i sager, der er anlagt før dette tidspunkt, skal anerkendes og fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel III, såfremt de anvendte kompetenceregler er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i kapitel II eller i en konvention, der, da sagen blev anlagt, var gældende mellem domsstaten og den medlemsstat, som begæringen rettes til.

KAPITIEL V - ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 38

Forholdet til konventioner

1. Med forbehold af artikel 37 og 40 og nærværende artikels stk. 2 træder denne forordning for så vidt angår de medlemsstater, der anvender den, i stedet for de konventioner mellem to eller flere medlemsstater, som gælder på tidspunktet for denne forordnings ikrafttræden, og som angår sagsområder, der er omfattet af denne forordning.
2. Finland og Sverige kan erklære, at konventionen af 6. februar 1931 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende international-privatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, med tilhørende slutprotokol, helt eller delvis skal finde anvendelse på deres indbyrdes forbindelser i stedet for bestemmelserne i denne forordning. Disse erklæringer offentliggøres i De Europæiske Fællesskabers Tidende som bilag til forordningen. De nævnte medlemsstater kan på ethvert tidspunkt trække erklæringen helt eller delvis tilbage.

Princippet om ikke-forskelsbehandling af unionsborgerne på grundlag af nationalitet skal overholdes.

Kompetencereglerne i alle fremtidige aftaler, der indgås mellem de i første afsnit omhandlede medlemsstater, og som angår sagsområder, der er omfattet af denne forordning, skal afstemmes med kompetencereglerne i denne forordning.

Afgørelser, der i en af de nordiske stater, som har fremsat den i første afsnit omhandlede erklæring, er truffet af en kompetent myndighed svarende til en af dem, der er omhandlet i denne forordnings kapitel II, anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater efter bestemmelserne i denne forordnings kapitel III.

3. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen:
  - a) en kopi af de i stk. 2, første og tredje afsnit, omhandlede aftaler og udkast til aftale samt ensartede lovgivninger til gennemførelse af disse aftaler
  - b) meddelelse om alle opsigelser af eller ændringer i sådanne aftaler eller ensartede lovgivninger.

Artikel 39

Forholdet til visse multilaterale konventioner

Denne forordning har i forbindelserne mellem de medlemsstater, der er parter i den, forrang frem for følgende konventioner, for så vidt angår sagsområder, som er omfattet af denne forordning:

- Haag-konventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige
- Luxembourg-konventionen af 8. september 1967 om anerkendelse af afgørelser om ægteskabs gyldighed
- Haag-konventionen af 1. juni 1970 om anerkendelse af skilsmisser og separationer
- Den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed
- Haag-konventionen af 19. oktober 1996 om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsakter samt om samarbejde vedrørende forældremyndighed og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige, forudsat at det berørte barn har sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat.

Artikel 40

Gyldighed

1. De aftaler og konventioner, der er nævnt i artikel 38, stk. 1, og i artikel 39 bevarer deres gyldighed på sagsområder, som ikke er omfattet af denne forordning.
2. De bevarer ligeledes deres gyldighed for så vidt angår retsafgørelser, der er truffet, og officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt før denne forordnings ikrafttræden.

Artikel 41

Aftaler mellem medlemsstater

1. To eller flere medlemsstater kan indgå aftaler eller arrangementer, som supplerer denne forordnings bestemmelser eller letter dens gennemførelse.

Medlemsstaterne tilsender Kommissionen:

- a) en kopi af udkastene til sådanne aftaler
  - b) meddelelse om alle opsigelser af eller ændringer i sådanne aftaler.
2. Aftalerne eller arrangementerne kan i intet tilfælde afvige fra kapitel II og III.

Artikel 42

Traktater med Pavestolen

1. Anvendelsen af denne forordning berører ikke den internationale traktat (konkordat) mellem Pavestolen og Portugal, undertegnet den 7. maj 1940 i Vatikanstaten.

2. Afgørelser om et ægteskabs ugyldighed, som træffes i henhold til den i stk. 1 nævnte traktat, anerkendes i medlemsstaterne på de i kapitel III i anførte vilkår.
3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder ligeledes anvendelse på følgende internationale traktater (konkordater) med Pavestolen:
  - Concordato lateranense af 11. februar 1929 mellem Italien og Pavestolen som ændret ved den aftale med tillægsprotokol, der blev undertegnet den 18. februar 1984 i Rom
  - aftalen af 3. januar 1979 mellem Pavestolen og Spanien om retlige anliggender.
4. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen:
  - a) en kopi af de i stk. 1 og 3 omhandlede traktater, og
  - b) meddelelse om alle opsigelser af eller ændringer i sådanne traktater.

Artikel 43

Medlemsstater med to eller flere retsordener

For så vidt angår en medlemsstat, hvor to eller flere retsordener eller regelsæt vedrørende sagsområder, der er omfattet af denne forordning, finder anvendelse i forskellige territoriale enheder:

- a) forstås en henvisning til sædvanligt opholdssted i denne medlemsstat som en henvisning til sædvanligt opholdssted i en territorial enhed
- b) forstås en henvisning til nationalitet som en henvisning til tilhørsforhold til en territorial enhed som fastsat efter den pågældende medlemsstats lovgivning
- c) forstås en henvisning til de myndigheder i denne medlemsstat, som behandler en begæring om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, som en henvisning til de myndigheder i den territoriale enhed, som behandler begæringen
- d) forstås en henvisning til reglerne i denne medlemsstat som en henvisning til reglerne i den territoriale enhed, hvor kompetence, anerkendelse eller fuldbyrdelse gøres gældende.

KAPITEL VI - AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 44

Efterprøvelse

Senest fem år efter nærværende forordnings ikrafttræden forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om anvendelsen af forordningen, specielt af artikel 38, 41, 42 og 44. Rapporten ledsages i givet fald af forslag til tilpasning af forordningen.

Artikel 45

Ændring af lister over stedlig kompetence og appelmuligheder

Den fastsættelse af stedlig kompetence og appelmuligheder, som er omhandlet i artikel 21, stk. 1, i artikel 26, stk. 1 og 2, i artikel 28, stk. 1, og i artikel 29, kan ændres ved en afgørelse truffet af Rådet.

Artikel 46

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den

*På Rådets vegne
Formand*